

Katri Nisula

**RUOTSINSUOMALAISET
SUOMALAISESSA JA RUOTSALAISESSA
PÄIVÄLEHDESSÄ 2020-LUVULLA**

Kehysanalyysi Dagens Nyheter -lehden ja Helsingin
Sanomien ruotsinsuomalaisia käsittelevästä uutisoin-
nista

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta

Kandidaatintutkielma

Huhtikuu 2026

TIIVISTELMÄ

Katri Nisula: Ruotsinsuomalaiset ruotsalaisessa ja suomalaisessa päivälehdessä 2020-luvulla. Kehysanalyysi Dagens Nyheter -lehden ja Helsingin Sanomien ruotsinsuomalaisia käsittelevästä uutisoinnista
Kandidaatin tutkielma
Tampereen yliopisto
Viestinnän monitieteinen kandidaattiohjelma
Huhtikuu 2026

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten ruotsinsuomalaisuudesta puhutaan ja miten sitä käsitellään suuressa suomalaisessa ja suuressa ruotsalaisessa päivälehdessä 2020-luvulla. Tutkimuksen kohteena ovat Helsingin Sanomien ja Dagens Nyheter -lehden ruotsinsuomalaisia koskevat artikkelit.

Tutkimuksen aineistona ovat molemmissa lehdissä vuonna 2024 julkaistut, ruotsinsuomalaisuutta käsittelevät artikkelit. Tutkimukseen on otettu mukaan ainoastaan lehtien journalistinen uutis- ja ajankohtaisaineisto, esimerkiksi mielipide- ja muistokirjoitukset, samoin mielipiteenomaiset kolumnit ja kommentit on jätetty tutkimuksen ulkopuolelle.

Aineistoa tarkastellaan kehysanalyysin metodilla. Tavoitteena on paitsi löytää kehykset, myös verrata lehtien käyttämiä kehyksiä toisiinsa ja pohtia, minkälaisia eroja ja yhtäläisyyksiä ruotsinsuomalaisuuden käsittelyssä lehtien välillä on sekä sitä, miten ruotsinsuomalaisuus artikkeleissa määritellään.

Analyysissä artikkeleista hahmottui viisi erilaista ruotsinsuomalaisuuden kehystä: maaottelukehys, politiikan kehys, uhriuden ja huono-osaisuuden kehys, ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehys sekä sulautumiskehys. Maaottelukehyksessä korostettiin Suomen ja Ruotsin välisiä eroja. Poliitiikan kehyksessä korostui ruotsinsuomalaisten asema kansallisena vähemmistöryhmänä, joka pyrkii aktiivisesti itse vaikuttamaan vähemmistöpoliittiseen keskusteluun. Uhriuden ja huono-osaisuuden kehys korosti ruotsinsuomalaisten taloudellisia ja sosiaalisia ongelmia sekä ruotsinsuomalaisia erilaisten päätösten ja toimenpiteiden uhрина. Ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehys nosti esiin valtaväestön asenteita ruotsinsuomalaisia kohtaan sekä ruotsinsuomalaisten käsityksiä valtaväestön heihin kohdistamista stereotyyppiöistä ja ennakkoluuloista. Sulautumisen kehys korosti ruotsinsuomalaisten suomen kielen ja kulttuurin häviämistä ja ruotsinsuomalaisten sulautumista valtaväestöön. Helsingin Sanomissa painottuivat maaottelukehys, uhriuden ja huono-osaisuuden ja ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehykset, Dagens Nyheterissä taas politiikan kehys sekä sulautumiskehys.

Analyysin perusteella ruotsinsuomalaiset määritellään valtaosassa artikkeleita maahanmuuttajiksi. Vähemmistömääritelmä oli käytössä ainoastaan politiikan kehyksessä.

Avainsanat: Ruotsinsuomalaisuus, siirtolaisuus, vähemmistöt, kehystäminen, kehysanalyysi, journalismin tutkimus.

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

TEKOÄLYN KÄYTTÖ OPINNÄYTTEESSÄ

Opinnäytteessäni on käytetty tekoälysovelluksia:

- Ei
 Kyllä

Ilmoitukseni mukaan olen käyttänyt opinnäytteessäni tutkielmaprosessin aikana seuraavia tekoälysovelluksia:

Tekoälysovellusten nimet ja versiot: [Listaa tähän kaikki tekoälysovellukset ja niiden versiot, joita olet käyttänyt tutkielmaprosessin aikana.]

Käyttötarkoitus: [Kuvaa tähän yksityiskohtaisesti, mihin tarkoitukseen ja miten tekoälyä on sovellettu opinnäytteeseen tutkielmaprosessin aikana.]

Osiot, joissa tekoälyä on käytetty: [Luettele tähän kaikki opinnäytteen vaiheet ja osiot, joissa tekoälyä on tutkielmaprosessin aikana käytetty.]

Olen tietoinen siitä, että olen täysin vastuussa koko opinnäytteeni sisällöstä, mukaan lukien osat, joissa on hyödynnetty tekoälyä, ja hyväksyn vastuun mahdollisista eettisten ohjeiden rikkomuksista.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
2	KIRJALLISUUSKATSAUS	3
2.1	Ruotsinsuomalaiset pohjoismaisena vähemmistönä	3
2.2	Käsitteet ruotsinsuomalainen, siirtolainen ja vähemmistö	5
2.2.1	Ruotsinsuomalaiset.....	5
2.2.2	Siirtolainen ja vähemmistö	9
2.3	Ruotsinsuomalaiset tutkimuksen kohteena	9
2.4	Ruotsinsuomalaisia ja mediaa koskeva tutkimus	11
3	TUTKIMUSONGELMA, AINEISTO JA MENETELMÄ	16
3.1	Tutkimuskysymykset.....	16
3.2	Aineisto	17
3.3	Analyysi.....	19
3.3.1	Kehysanalyysi tässä tutkimuksessa.....	20
4	TUTKIMUSTULOKSET	22
4.1	Kehysten esittely	22
4.1.1	Maaottelukehys.....	23
4.1.2	Poliittinen kehys.....	24
4.1.3	Huono-osaisuuden ja uhriuden kehys.....	26
4.1.4	Ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehys	28
4.1.5	Sulautumiskehys.....	30
4.2	Tutkimuskysymyksiin vastaaminen	31
5	POHDINTAA	33
	LÄHTEET	36
	LIITE 1: TUTKIMUSARTIKKELIT	40
	LIITE 2: ESIMERKKITAUUKKO ANALYYSIVAIHE 2	42
	LIITE 3: KEHYKSET ARTIKKELITTAIN	43

1 JOHDANTO

Aloitin vuonna 1998 kesätoimittajana Sveriges Radion suomenkielisessä toimituksessa, joka silloin tunnettiin nimellä kanava P7 (nykyisin Sveriges Radio Finska). Työurani on jatkunut samalla kanavalla tähän päivään saakka erilaisissa tehtävissä. Työtehtäväni, työtavat ja sisältö, jota Sveriges Radio Finska tekee, samoin kuin kohderyhmä ja yleisökin ovat pitkän työurani aikana muuttuneet useaan otteeseen. Yksi asia on kuitenkin pysynyt samana: jatkuva keskustelu siitä, ketä ovat ruotsinsuomalaiset, miten heidät määritellään ja milloin termiä voidaan käyttää. Uskon vuosien varrella käyneeni kymmeniä, ellen satoja keskusteluja aiheesta kollegoideni kanssa. Sama keskustelu nousee esiin toimituksessamme lähes päivittäin, kun mietimme, mitä termejä käytämme ryhmästä ja yksilöistä radiossa, nettiartikkeleissa sekä sosiaalisen median julkaisuissamme.

Kysymys ruotsinsuomalaisista nousee esiin jatkuvasti myös keskusteluissa haastateltavien kanssa. Oman kokemukseni mukaan termi ruotsinsuomalainen on monelle ruotsinsuomalaiselle itselleen edelleen vieras: moni kutsuu itseään suomalaiseksi tai suomalaisen ja ruotsalaisen sekoitukseksi, ja on niitäkin, jotka kokevat olevansa suomalaisista juuristaan huolimatta täysin ruotsalaisia. Mieleeni on jäänyt erityisesti yksi haastateltava, joka oli mielestään sataprosenttisesti suomalainen ja sataprosenttisesti ruotsalainen. Ruotsinsuomalaisuudesta keskustellaan myös jatkuvasti Sveriges Radio Finskan sosiaalisen median alustoilla, ja moni haluaa tuoda esille omaa identiteettiään.

Yksi Sveriges Radio Finskan tehtävistä on tukea ja edistää suomen kieltä ja ruotsinsuomalaista kulttuuria Ruotsissa. Ruotsinsuomalaisuuden käsitteen moninaisuus ja sen käyttämisen vaikeus jopa ruotsinsuomalaisille suunnatussa mediassa herättää minussa jatkuvasti hämmennystä, ja tämä hämmennys on toiminut kimmokkeena tälle tutkimukselle. Minua kiinnostaa, miten ruotsinsuomalaisuutta käsitellään mediassa ja minkälaisia määritelmiä sille annetaan.

Tutkimusaihe on mielestäni tärkeä myös sen takia, että ruotsinsuomalaiset ovat yksi Pohjoismaiden suurimmista vähemmistöryhmistä, joka on vaikuttanut sekä Suomen että Ruotsin yhteiskuntaan. Ruotsin tilastollisen keskuslaitoksen SCB:n määritelmän mukaan ruotsinsuomalaisiin kuuluu tällä hetkellä noin 700 000 ihmistä, eli noin 7,4 prosenttia Ruotsin väestöstä. Mediatutkimusta ruotsinsuomalaisista on kuitenkin tehty vain vähän.

Eniten ruotsinsuomalaisia on tutkittu etnografisessa tutkimuksessa, jossa kiinnostuksen kohteena ovat olleet etenkin ensimmäisen polven suomalaissiirtolaiset. 2000-luvulla ovat ilmestyneet myös ensimmäiset ruotsinsuomalaisten toista ja kolmatta sukupolvea käsittelevät tutkimukset. Kuitenkin tutkimusta on kaiken kaikkiaan yllättävän vähän, kun ajatellaan, kuinka suuresta ryhmästä on kyse. Göteborgin toisen polven ruotsinsuomalaisia tutkineen Marja Ågrenin mukaan syy tähän voi olla se, että suomalaisia pidetään Ruotsissa ongelmattomana ryhmänä, joka ei kuulu samaan ”ulkopuolisten kategoriaan” kuin ”muut siirtolaiset” (lainausmerkit Ågrenin), ja jota ei siksi huomata eikä pidetä edes kiinnostavana (Ågren 2006, 15).

Tässä tutkimuksessa analysoin, miten ruotsinsuomalaisuutta käsitellään kahdessa suuressa valtakunnallisessa sanomalehdessä Ruotsissa ja Suomessa. Tarkoituksena on saada lisää tutkimustietoa siitä, miten media puhuu ruotsinsuomalaisista ja ruotsinsuomalaisuudesta, milloin ruotsinsuomalaiset nousevat uutisaiheiksi ja minkälaisia tarinoita ruotsinsuomalaisista suomalaisessa ja ruotsalaisessa mediassa kerrotaan. Tutkimusaineisto koostuu 14 Helsingin Sanomissa sekä Dagens Nyheter -lehdessä julkaistuista artikkelista, joita tarkastelen kehysteorian keinoin.

Uskon, että oma tutkielmani voi avata, jos ei aivan uusia uria ruotsinsuomalaisia koskevaan tutkimukseen, mutta ainakin tuoda lisää tietoa ruotsinsuomalaisista ja heidän, valtaväestön sekä median välisistä suhteista.

2 KIRJALLISUUSKATSAUS

Tässä luvussa esittelen tutkimuskirjallisuuden avulla ruotsinsuomalaisuutta sekä heistä tehtyjä tutkimuksia. Luvussa 2.1. esittelen tutkimustietoa ruotsinsuomalaisista, heidän historiastaan ja asemastaan ruotsalaisessa yhteiskunnassa. Luvussa 2.2. käsittelem ruotsinsuomalaisuuteen liittyviä keskeisiä käsitteitä kuten ruotsinsuomalainen, vähemmistö sekä siirtolainen. Luvussa 2.3. kerron ruotsinsuomalaisia koskevasta yleisestä tutkimuksesta ja luvussa 2.4. ruotsinsuomalaisia ja mediaa koskevasta tutkimuksesta.

2.1 Ruotsinsuomalaiset pohjoismaisena vähemmistönä

Ruotsissa on aina asunut suomalaista väestöä, ja rajan yli on liikuttu leveämmän leivän, parempien elinolosuhteiden mutta myös opintojen, seikkailunhalun ja perhesyiden takia kautta vuosikymmenten ja -satojen. Varsinainen suuri muuttoaalto Suomesta Ruotsiin nähtiin kuitenkin 1960- ja 1970 luvuilla, kun suomalaiset lähtivät joukoittain töihin Ruotsiin. Jouni Korkiasaaren mukaan muuttotilastojen perustella Ruotsiin muutti Suomesta vuosina 1945–1999 yli 530 000 henkilöä ja samana ajanjaksona Suomeen palasi noin 300 000 ihmistä. Huippuvuosi oli vuosi 1970, jolloin Ruotsiin muutti yli 40 000 suomalaista. (Korkiasaari 2000, 156, 158.)

Suomalaisia veti Ruotsiin Ruotsin teollisuuden suuri työvoimantarve. Vaikka Ruotsiin muutti työvoimaa myös muualta Euroopasta, suomalaiset olivat 60- ja 70-luvuilla ehdottomasti maan suurin työvoimasiirtolaisryhmä. (Frank 2005, 13–15.)

Tilastoihin on kuitenkin syytä suhtautua kriittisesti, sillä läheskään kaikki muuttajat eivät tehneet virallisia muuttoilmoituksia, ja etenkin lyhyeksi ajaksi Ruotsiin muuttaneet tai useita kertoja maiden välillä muuttaneet ovat voineet jäädä tilastoissa näkymättömiksi tai tulla merkityiksi useaan kertaan. Esimerkiksi Sven Alur Reinans arvioi, että puolen miljoonan sijaan vuosina 1945–1994 Ruotsiin muutti 700 000–800 000 ihmistä Suomesta (Reinans 1996, 66).

1980-luvulla muuttoliike Ruotsiin alkoi hiipua, ja moni palasi takaisin Suomeen. 1990-luvulla muuttajia oli Ruotsin väestönmuutostilastojen mukaan 2000–5000 henkilöä vuositain (Korkiasaari 2000, 158). 2000-luvulla Suomesta Ruotsiin muuttaneiden määrä on vähentynyt entisestään. Ruotsin tilastollisen keskustoimiston SCB:n muuttotilastojen mukaan vuonna 2000 muuttoja Suomesta Ruotsiin tehtiin 3433 kappaletta, mutta vuonna 2024 enää 1556 (SCB 2025).

Joka tapauksessa Ruotsiin on sotien jälkeen muuttanut valtava määrä suomalaisia, joista iso osa on myös jäänyt maahan. Erityisesti 1960- ja 1970-lukujen työvoimasiirtolaisuus vaikutti sekä Suomen että Ruotsin väestökehitykseen (Reinans 1996, 64).

Marja Ågrenin väitöstutkimuksen mukaan lähtömaittain luokiteltuna Suomesta muuttaneet ja heidän lapsensa muodostavat Ruotsin suurimman siirtolaisryhmän myös 2000-luvulla (Ågren 2006, 16). Tällä hetkellä Ruotsissa asuu suuren muuttoaallon myötä Ruotsiin siirtyneiden suomalaisten lisäksi myös heidän jälkeläisiään toisessa, kolmannessa ja jopa neljännessä polvessa. Heidän lisäksi Ruotsissa asuu myös varhaisempien vuosikymmenten muuttajia ja heidän jälkeläisiään.

Muutto maiden välillä jatkuu edelleen vaikkakin pienimuotoisempaan kuin 1960- ja 1970-luvun huippuvuosina. Tällä hetkellä Ruotsiin muuttaa työväestön sijaan erityisesti korkeakoulutettuja ihmisiä erilaisiin asiantuntijatehtäviin. Korkiasaaren (2000, 159) mukaan korkeakoulun suorittaneiden osuus muuttajissa alkoi kasvaa jyrkästi 1990-luvulla. Myös opiskelijoita muuttaa yhä Suomesta Ruotsiin, ja rakkauden ja perhesuhteidenkin perässä muutetaan edelleen maasta toiseen. Vaikka korkeakoulutettujen osuus on lisääntynyt voimakkaasti, Ruotsiin muuttaa edelleen myös esimerkiksi hoitohenkilökuntaa sekä työvoimaa suorittaviin tehtäviin esimerkiksi teollisuudessa ja rakennusalalla.

Sveriges Radio Finskan Ruotsin tilastolliselta keskustoimistolta SCB:ltä tilaamien tilastojen mukaan Ruotsissa asui vuoden 2024 lopussa 733 146 suomalaistaustaista ihmistä. Määrä vastaa noin seitsemää prosenttia Ruotsin väestöstä. Tilastossa ovat mukana ensimmäisen, toisen ja kolmannen polven ruotsinsuomalaiset, eli kaikki ne, jotka ovat joko

itse syntyneet tai joiden vanhemmista tai isovanhemmista vähintään yksi on syntynyt Suomessa. (Inkeri ja Weber 2025.)

Vuodesta 2000 alkaen ruotsinsuomalaisista tuli Ruotsissa virallisesti tunnustettu kansallinen vähemmistö, kun Ruotsin hallitus ratifioi Euroopan Neuvoston kansallisia vähemmistöjä koskevan raamisopimuksen (Regeringen och Regeringskansliet 2000). Paitsi että ruotsinsuomalaiset ovat yksi Ruotsin suurimmista siirtolaisryhmistä, he ovat myös suurin suomalaisryhmä ulkomailla (Korkiasaari 2018, 13).

2.2 Käsitteet ruotsinsuomalainen, siirtolainen ja vähemmistö

Keskeisiä käsitteitä tämän tutkimuksen kannalta ovat ruotsinsuomalainen ja ruotsinsuomalaisuus sekä siirtolaisuuden ja vähemmistön käsitteet. Useiden tutkijoiden mukaan näihin käsitteisiin liittyy monenlaisia ristiriitaisuuksia. (Ks. esim. Ågren 2006, 17–19; Latvalehto 2018, 46–45).

2.2.1 Ruotsinsuomalaiset

Ruotsissa Tilastollinen keskustoimisto SCB määrittelee ruotsinsuomalaisiksi (med finländsk ursprung) ne Ruotsissa asuvat henkilöt, jotka ovat joko itse syntyneet Suomessa tai joiden esivanhemmista vähintään yksi on syntynyt Suomessa (Skoglund 2025). Tämä määritelmä ei erottele ruotsinsuomalaisia kielen perusteella; ryhmään kuuluvat sekä suomea että ruotsia äidinkielenään puhuvat ihmiset. Toisaalta Ruotsin lainsäädännössä ruotsinsuomalaisten asema kansallisena vähemmistönä perustuu nimenomaan kieleen (Riksdagen 2009), ja erityisiä oikeuksia on suomenkielisillä ruotsinsuomalaisilla samoin kuin neljällä muulla kansallisiksi vähemmistöiksi määritellyllä vähemmistöryhmällä.

Asiaa mutkistaa se, että ruotsin kielessä ruotsinsuomalaisia kuvataan useilla sanoilla. Sanalla *sverigefinländare* viitataan kaikkiin niihin ihmisiin kielestä riippumatta, joilla on juuria Suomessa, kun taas sanoilla *sverigefinsk* tai *sverigefinne* viitataan suomenkielisiin

ruotsinsuomalaisiin. Suomen sana ruotsinsuomalainen on siis laajempi käsite kuin ruotsinkieliset vastineensa.

Ruotsinsuomalainen-käsitteen erilaisia määritelmiä tutkijoiden sekä ruotsinsuomalaisien itsensä keskuudessa analysoinut Annika Koskelainen huomauttaa, että termin määrittelyyn vaikuttavat sekä ruotsinsuomalaisuuden että yhteiskunnan muutokset, ja siksi on tärkeää huomioida ne ajankohdat, jolloin eri tutkimukset ja haastattelut on tehty. Termiin liittyy Koskelaisen mukaan dynaamisia piirteitä, ja siihen sisältyy sekä paikallaan oloa että siirtymistä: toisaalta kyseessä on historiallinen vähemmistöryhmä, toisaalta kyse on maahanmuuttajaryhmästä. (Koskelainen 2024, 127, 145.)

Termi ruotsinsuomalainen on vieras monille ruotsinsuomalaisille itselleen. Etenkin monet toisen polven ruotsinsuomalaiset kokevat, että termi kuvaa pikemminkin heidän vanhempiaan kuin heitä itseään (ks. esim. Latvalehto 2018, 46–45). Lisäksi ruotsinsuomalaiset ovat entistä moninaisempi ja monikulttuurisempi ryhmä, jossa on monenlaisia käsityksiä suomalaisuudesta ja ruotsinsuomalaisuudesta. Toisaalta Koskelainen on huomannut omaa pro gradu -työtään varten keräämistään toisen polven ruotsinsuomalaisien haastatteluista, että käsitettä ruotsinsuomalainen on alettu käyttää entistä enemmän ja suhtautuminen siihen on muuttunut myönteisemmäksi. Koskelainen pohtii, että asiaan on ehkä vaikuttanut se, että Ruotsissa on julkaistu 2000-luvulla useita televisio-ohjelmia, joissa on käsitelty ruotsinsuomalaisuutta. Myös internet ja Facebook ovat Koskelaisen mukaan tuoneet Suomen ja suomalaisuuden lähemmäksi toisen polven ruotsinsuomalaisia. (Koskelainen 2017, 11–12; Koskelainen 2024, 142–145.)

Koskelainen pohtii myös sitä, ketä ruotsinsuomalaisien ryhmään katsotaan kuuluvaksi. Hänen mukaansa sekä osa tutkijoista että tutkimuksissa mukana olevista haastateltavista viittaa jonkinlaiseen ”paljasjalkaiseen”, ”aitoon” ruotsinsuomalaisuuteen, jonka ytimessä ovat suuren muuttoaallon aikana Ruotsiin muuttaneet suomalaiset sekä heidän lapsensa, joita yhdistää kokemus kasvamisesta suomalaisessa perheessä Ruotsissa. Toisen polven ruotsinsuomalaisuudessa on Koskelaisen mukaan nähtävissä kollektiivisen tarinan ja niin kutsutun kolmannen kulttuurin piirteitä. (Koskelainen 2024, 128–129). Toisaalta oman sävyensä ruotsinsuomalaisuuteen tuovat uudet Suomesta tulevat

muuttajat, samoin ylipäättään maailmassa lisääntyvä monikulttuurisuus, joka tarkoittaa sitä, että myös entistä useampi ruotsinsuomalainen elää monikulttuurisessa perheessä (emt., 144).

Koskelaisen mukaan ruotsinsuomalaisuuteen liittyy ristiriitaisia tunteita. Tämä näkyy esimerkiksi 2000-luvulla Ruotsissa ja myös Suomessa julkaistujen teosten, televisio-ohjelmien sekä ruotsinsuomalaisten sosiaalisen median kampanjoiden nimissä, kuten ”Svinalängor”, ”Finnjävla” ja ”Kansankodin kuokkavierat”. Ristiriitaisiin tunteisiin viittaavat myös sekä Koskelaisen että muiden tutkijoiden haastatteluissa esiin nousseet kuvaukset haastateltavien identiteetin moninaisuudesta, johon liittyy sekä–että, joko–tai tai ei–eikä–ajattelua ja myös sitä, että identiteetti saattaa vaihdella siirryttäessä paikasta toiseen. Koskelaisen haasteltavista jotkut kertoivat kokevansa itsensä Ruotsissa suomalaisiksi ja Suomessa ruotsalaisiksi, toiset kokivat olevansa molempia, toisille taas nimenomaan termi ruotsinsuomalaisuus oli ollut avain oman identiteetin löytymiseen. (Emt., 140, 147.)

Ruotsinsuomalaista aktivismia sosiaalisessa mediassa väitöskirjassaan tutkinut Tuire Liimatainen onkin päätenyt puhumaan yhden ruotsinsuomalaisuuden sijasta useista ruotsinsuomalaisuuksista. Aiemmista tutkimuksista poiketen termi ”ruotsinsuomalainen” on Liimataisen mukaan aktiivisessa käytössä ainakin sosiaalisessa mediassa, joskin sen rinnalla käytetään myös muita termejä, esimerkiksi ruotsinkielisiä ”finne”, ”finländare” ja ”sverigefinländare”, ja myös suomenkielinen termi ”suomalainen” on käytössä Liimataisen aineistossa. (Liimatainen 2022a, 52, 101.)

Liimatainen erottelee viisi erilaista diskurssia ruotsinsuomalaisuudesta, jotka hän on nimenmynyt diasporiseksi, transnationaaliseksi, ”väliviivadiskurssiksi” (hyphenated identity), vähemmistödiskurssiksi sekä autoktoniseksi diskurssiksi. Näistä ensimmäinen eli diasporinen diskurssi korostaa ruotsinsuomalaisten diasporaa, toiseutta ja sitä, että ruotsinsuomalaisten juuret ovat syvällä Suomen maaperässä. Tässä diskurssissa korostuu myös koti-ikävä Suomeen. Liimataisen mukaan tätä diskurssia käyttävät ovat useimmiten sotien jälkeen Ruotsiin muuttaneita. Paikkaan liittyvä aspekti on tärkeä myös Liimataisen toisessa diskurssissa, jota hän kutsuu transnationaaliseksi diskurssiksi: syntymämaa on

Suomi, mutta asuinmaa Ruotsi. Toisin kuin diasporisessa diskurssissa, tässä diskurssissa korostuu kuitenkin asumispaikan valinnan vapaaehtoisuus ja mahdollisuus liikkumiseen ja vuorovaikutukseen yli valtion rajojen. Liimataisen mukaan diskurssi on yleinen Suomesta Ruotsiin aikuisena muuttaneiden nuorten aikuisten puheessa. Kolmannessa ”väliiivadiskurssissa” ruotsinsuomalaisuus esitetään identiteettinä, joka mahdollistaa eri-alaisten etnisten, kielellisten ja kansallisten identiteettien yhdistämisen ja rajat ylittävän elämäntavan. Tämä diskurssi nousee Liimataisen mukaan esille erityisesti Ruotsissa syntyneiden nuorten aikuisten keskuudessa, mutta myös joidenkin Ruotsiin aikuisena muuttaneiden nuorten aikuisten puheessa. Neljäs Liimataisen löytämä diskurssi on vähemmistödiskurssi. Tässä ruotsinsuomalaisuus nähdään omana, erityisenä kulttuurisena identiteettinä, joka on itse valittu ja joka ei ole sidoksissa esimerkiksi kielitaitoon. Vähemmistödiskurssi korostaa ryhmään kuulumista ja sitä, että ruotsinsuomalaiset ovat osa ruotsalaista yhteiskuntaa. Diskurssia käyttävät Liimataisen mukaan yleensä pari–kolmekymppiset Ruotsissa syntyneet nuoret aikuiset. Viidettä diskurssia Liimatainen kutsuu autoktoniseksi diskurssiksi, joka korostaa ruotsinsuomalaisten historiallisia juuria: ruotsinsuomalaisten ajatellaan asuneen Ruotsissa jo ennen Suomen ja Ruotsin kansallisvaltioiden syntymistä, vaikkakin ryhmän olemassaolo on valtaväestön toimesta pitkälti unohdettu. Tämä diskurssi nousi esiin etenkin 1980-luvulla ruotsinsuomalaisten poliittisen heräämisen yhteydessä, ja sillä on yhteyksiä myös siihen postkolonialistiseen muistotyöhön, jota muut vähemmistöt ovat tehneet. (Liimatainen 2022a, 102–114; Liimatainen 2022b, 52.)

Koska ruotsinsuomalaisuuden käsite on hajanainen ja monin tavoin ongelmallinen, voi ajatella, että myös mediassa ruotsinsuomalaisuus määritellään ja kehystetään monin tavoin, ja se miten se tehdään, on keskeistä tässä omassa tutkimuksessani. Tässä mielessä ajattelen, että oman tutkimukseni avulla voin osallistua ruotsinsuomalaisuudesta ja sen määritelmistä käytävään keskusteluun tarjoamalla tietoa siitä, miten 2020-luvun suomalaisessa ja ruotsalaisessa mediassa ruotsinsuomalaisuus kehystetään ja määritellään.

2.2.2 Siirtolainen ja vähemmistö

Ruotsinsuomalaisuuden kanssa läheisiä käsitteitä ovat myös käsitteet siirtolainen ja vähemmistö. Pekka Suutarin mukaan 1990-luvulla alkoi näkyä keskustelutavan muutos, jossa ruotsinsuomalaiset alettiin nähdä pikemminkin vähemmistö- kuin siirtolaisryhmänä. Sillä, kutsutaanko ruotsinsuomalaisia siirtolaisiksi vai vähemmistöksi, on merkitystä esimerkiksi siinä mielessä, miten heidän historiansa, nykytilanteensa ja tulevaisuutensa nähdään osana ruotsalaista yhteiskuntaa. (Suutari 2000, 10, 36–37.)

Suutarin kuvaamasta tulkintamallin muutoksesta huolimatta esimerkiksi Suomessa tehdyssä tutkimuksessa on vielä 2000-luvulla ajateltu ruotsinsuomalaisten olevan nimenomaan siirtolaisryhmä. Tämän ajattelutavan ongelmia kuvaa mm. Weckström väitöskirjassaan, jossa hänen haastattelemansa toisen polven ruotsinsuomalaiset pitivät itseään vain harvoin siirtolaisina. Sen sijaan termi kuvasi haastateltavien mielestä heidän vanhempiaan. Osa Weckströmin haastateltavista oli myös sitä mieltä, että siirtolaisuuskäsitteeseen liittyy negatiivisia mielikuvia. (Weckström 2006, 17, 111–118.)

Oman tutkimukseni kannalta on mielenkiintoista, suhtaudutaanko mediassa ruotsinsuomalaisiin siirtolaisina vai vähemmistöryhmänä, ja tähän kysymykseen toivon tutkimukseni voivan tuoda lisävaloa. Tulen tarkastelemaan asiaa yhtenä osana tekstien analyysia.

2.3 Ruotsinsuomalaiset tutkimuksen kohteena

Ruotsinsuomalaiset alkoivat kiinnostaa tutkijoita, kun suuri muuttoaalto Suomesta Ruotsiin käynnistyi 1960-luvulla. Ensimmäiset ruotsinsuomalaisia koskevat tutkimukset julkaistiin 1970-luvulla Ruotsissa, ja tutkijat olivat usein itse ruotsinsuomalaisia. Tässä vaiheessa tutkijoita kiinnosti erityisesti se, mikä motivoi suomalaisia muuttamaan Ruotsiin, minkälaisiin olosuhteisiin he muuttivat ja miten he sopeutuivat uuteen maahan ja uusiin olosuhteisiin. Hanna Snellmanin mukaan 1960–1980-luvulla tehtyjä tutkimuksia nimitetään usein kurjuustutkimuksiksi, koska niissä korostuivat suomalaisten sosiaaliset ongelmat ja sopeutumisvaikeudet Ruotsissa (Snellman 2003, 19). Lisäksi tutkijoita

kiinnostivat ruotsinsuomalaisten kielitaito, kaksikielisyys sekä Suomessa ja Ruotsissa puhuttavien suomen kielten varianttien erot (Weckström 2011, 13).

Pekka Suutarin mukaan näkökulma ruotsinsuomalaisiin alkoi 1990-luvulla siirtyä painottamaan vähemmistönäkökulmaa siirtolaisuusnäkökulman sijaan, ja tällä on Suutarin mukaan ollut perustavanlaatuisia vaikutuksia siihen, miten ryhmän historia ja kollektiiviset pyrkimykset nähdään, ja se on vaikuttanut myös ruotsinsuomalaisia käsittelevään tutkimukseen. Kun siirtolaisuustutkimusta leimasivat ruotsinsuomalaisten sopeutumisvaikeudet, on vähemmistönäkökulmasta lähestyvä tutkimus sen sijaan kiinnostunut ruotsinsuomalaisten kielitaidon, identiteetin, toimintakykyisyyden ja kulttuuri-instituutioiden tarkastelusta. (Suutari 2000, 36–37.)

Ruotsinsuomalaisuutta koskevan tutkimuksen kulmakivinä voidaan pitää Jouni Korkiasaaren ja Kari Tarkiaisen vuonna 2000 ilmestynyttä teosta *Suomalaiset Ruotsissa*, ja erityisesti sen osaa II, jossa Jouni Korkiasaari analysoi suomalaisten Ruotsiin muuttoon vaikuttaneita syitä vuodesta 1945 alkaen (Korkiasaari & Tarkiainen 2000). Toinen perusteos on Jarmo Lainion toimittama *Finnarnas historia i Sverige* (Lainio, 1996).

2000-luvulla tutkimuskohteeksi ovat yhä useammin nousseet toisen polven ruotsinsuomalaiset ja heidän identiteettinsä. Uraauurtavana tutkimuksena mainitaan usein Hanna Snellmanin kansantieteellinen tutkimus Göteborgiin muuttaneista pohjoissuomalaisista (Snellman, 2003). Snellmanin tutkimusta on jatkanut Marja Ågren, joka on etnologian alan väitöskirjassaan tutkinut Göteborgin toisen polven ruotsinsuomalaisia (Ågren 2006). Toisen polven ruotsinsuomalaisia on tutkinut väitöskirjassaan myös Lotta Weckström (Weckström 2011). Annika Koskelainen on puolestaan tutkinut tutkijoiden sekä toisen polven ruotsinsuomalaisten käsityksiä ja määritelmiä ruotsinsuomalainen-käsitteestä (Koskelainen, 2024). Toisen polven ruotsinsuomalaisten identiteettiä on tutkinut väitöskirjassaan myös Kai Latvalehto (Latvalehto 2018).

2.4 Ruotsinsuomalaisia ja mediaa koskeva tutkimus

Jos kansantieteilijät alkoivat kiinnostua ruotsinsuomalaisista vähemmistöryhmänä vasta 2000-luvulla, kiinnostus mediaa ja ruotsinsuomalaisuutta kohtaan on vieläkin tuoreempaa. Tampereen yliopiston tiedotusopin laitoksella ilmestyi tosin jo vuonna 1986 Taisto Hujasen väitöskirja Kultamaa ja kotimaa, mutta tutkimus ei käsitellyt mediaa, vaan kyse oli niin kutsutusta elämäntapatutkimuksesta, jonka taustalla oli viestintäpoliittisia tarpeita ja pyrkimyksiä (Hujanen 1986, 12, 24–25). Ensimmäiset varsinaiset mediaan ja ruotsinsuomalaisiin liittyvät tutkimukset julkaistiin vasta 2000-luvulla.

Ensimmäinen tutkimus, jossa haluttiin selvittää, minkälaisen kuvan media antaa ruotsinsuomalaisista, ilmestyi Mälarinlaakson korkeakoulussa (Mälardalens högskola) 2000-luvun alussa (Lainio (toim.) 2004). Nadja Nieminen Mänty analysoi diskurssianalyttisessä tutkimuksessaan viidessä ruotsalaisessa päivälehdessä vuosina 2000–2003 julkaistuja debattiartikkeleita, joissa käsiteltiin vähemmistöpolitiikkaa. Artikkelit julkaistiin pian sen jälkeen, kun Ruotsi vuonna 1999 hyväksyi Euroopan neuvoston vähemmistösopimukset ja ruotsinsuomalaisista tuli Ruotsissa kansallinen vähemmistö. (Nieminen Mänty 2004, 41–51.)

Ensimmäinen Nieminen Mäntyn huomiosta on se, että ruotsinsuomalaiset ovat tutkituissa päivälehdissä lähes näkymätön vähemmistö: neljän tutkimusvuoden aikajaksolta viidestä sanomalehdestä löytyi ainoastaan 80 artikkelia, joissa käsiteltiin suoraan ruotsinsuomalaisia. Nieminen Mänty toteaa, että tutkimuksen tulosten perustella ”kuva ruotsinsuomalaisista on sumea tai olematon”. (Emt., 42, 45.)

Myös rajanveto siirtolais- ja vähemmistöpolitiikan välillä osoittautui artikkelien perusteella vaikeaksi, ja Nieminen Mäntyn mukaan kirjoittajilla oli ristiriitaisia käsityksiä siitä, kumpaan ryhmään ruotsinsuomalaiset kuuluvat. Valtaosa artikkeleista nojautui kuitenkin Nieminen Mäntyn mukaan integraatiodiskurssiin, jossa ruotsinsuomalaiset ovat esimerkki siitä, kuinka Ruotsin valtio on epäonnistunut siirtolais- ja integraatiopolitiikassaan. Toisaalta Nieminen Mänty päätyy siihen, että ruotsinsuomalaisia pidetään ruotsalaismediassa suhteellisen hyvinvoivana, hyvin organisoituneena ja muihin verrattuna

etuoikeutettuna ryhmänä, jolla ei ole tarvetta erityistukeen, koska muilla ryhmillä menee vielä huonommin. Nieminen Mänty tulkitsee myös, että artikkeleiden kirjoittajat katsovat ruotsinsuomalaisten statuksen nousseen vähemmistöaseman myötä. (Emt. 45–46.)

Itsenäinen vähemmistöryhmä ruotsinsuomalaiset eivät debattiartikkelien kirjoittajien mielestä kuitenkaan ole, vaan Nieminen Männen mukaan ruotsalaisessa mediassa näkytendenssi, jossa ruotsinsuomalaisia pidetään edelleen siirtolaisryhmänä vähemmistöasemasta huolimatta. Tämä näkyy Nieminen Männen mukaan esimerkiksi siinä, että kirjoittajat lyövät yhteen kaikenlaiset vähemmistö-, siirtolais- ja etniset ryhmät ja ehdottavat kaikkien ryhmien ongelmiin samanlaisia ratkaisuja huolimatta ryhmien moninaisuudesta: ”Ruotsinsuomalaisilta on näin viety heidän itse itselleen ottamansa identiteetti nimenomaan ruotsinsuomalaisina. Sen sijaan he ovat suomalaisia siirtolaisia.” (Emt., 46–49.) Nieminen Mänty on jatkanut tutkimustyötä myös ruotsinsuomalaisten mediankäytöstä Helsingin yliopiston vähemmistömediaa koskevassa tutkimusprojektissa, jonka tuloksia on julkaistu mm. *Journal of Multilingual and Multicultural Development* -lehdessä (Moring ym. 2011, 181–183).

Viisi vähemmistöä eli saamelaiset, ruotsinsuomalaiset, Tornionlaakson suomalaiset, juutalaiset sekä romanit saivat Ruotsissa tunnustetun, kansallisen vähemmistön aseman vuonna 1999, kun Ruotsin hyväksyi Euroopan neuvoston vähemmistösopimukset. Samalla viidestä vähemmistökielestä, suomesta, meänkielestä, saamen kielestä, romani chip -kielestä sekä jiddishistä tuli kansallisia vähemmistökieliä. Pia-Mari Suomela on pro gradu -työssään määrällisen sisällönanalyysin sekä kehysanalyysin keinoin tutkinut vähemmistöasemasta käytyä keskustelua kahdessa ruotsalaisessa valtakunnallisessa päivälehdessä, *Dagens Nyheter*issä sekä *Svenska Dagbladet*issa sekä ennen vähemmistöaseman tuloa että sen jälkeen (Suomela, 2008).

Suomelan päähuomiot ovat samankaltaisia Nieminen Männen tutkimustulosten kanssa. Myös Suomelan mukaan lehtiartikkeleissa ruotsinsuomalaisia pidetään ennen muuta siirtolais- eikä vähemmistöryhmänä. Suomelan analyysissä korostuu myös ”ulkopoliittinen kehys”, jossa vähemmistökeskustelun kimmokkeena ovat Suomelan mukaan

Ruotsin ulkopuoliset tahot, kuten Euroopan neuvosto sekä suomalaispoliitikot, vaikka, kuten Suomela huomauttaa, kyse on Ruotsin sisäisistä päätöksistä ja Ruotsin vähemmistöpolitiikasta. Keskustelussa ruotsinsuomalaisia verrattiin myös usein suomenruotsalaisiin, eikä ruotsinsuomalaisia nostettu esimerkiksi kansallisesta vähemmistöstä, vaan esimerkkeinä olivat muun muassa romanit tai juutalaiset. (Emt., 154–155.)

Ruotsinsuomalaisten oma ääni kuului Suomelan tutkimissa artikkeleissa heikosti. Sen sijaan voimakkaimmin esiin pääsi ruotsalainen valtaväestö, joka pyrki määrittelemään vähemmistöasemaa. Myös suomalaiset asiantuntijat ja poliitikot saivat Suomelan mukaan enemmän huomioita kuin ruotsinsuomalaiset itse. Tässä kyse voi Suomelan mukaan olla siitä, että "ruotsinsuomalaisilla ei näytä olevan sitä kulttuurista pääomaa, jota Suomesta keskusteluun osallistuvilla poliitikoilla on". (Emt., 207–209.)

Antti Ylikiiskilä on tutkinut ruotsalaisten peruskoulujen ja lukioiden oppikirjojen sekä ruotsalaisten sanomalehtien kuvaa suomalaisuudesta, ruotsinsuomalaisista, suomalaisista sekä Suomesta. Sanomalehtiä koskevassa osuudessa oli kolme ruotsalaista päivälehteä: kaksi valtakunnallista, Dagens Nyheter ja Aftonbladet, sekä yksi alueellinen lehti, Eskilstuna Kuriren. Ylikiiskilä kävi läpi kaikki lehtien numerot tammikuussa 2006 ja etsi niistä artikkeleita, joissa esiintyi suomalaisia tai ruotsinsuomalaisia nimiä. Kaikkiaan tutkimuksessa oli mukana yli 13 000 sivua, joista 8000 oli oppikirjatekstejä ja 5000 sanomalehtitekstejä. (Ylikiiskilä 2006, 170–171, 184–185.)

Yksi Ylikiiskilän päähuomioista on se, ettei termiä "sverigefinländare" käytetä lainkaan sen enempää oppikirjoissa kuin lehtiartikkeleissakaan. Ylikiiskilä löysi Eskilstuna Kuriren -lehdestä yhden otsikon, jossa mainittiin sana "sverigefinne", ja termi "finska i Sverige" (suomalaisuus Ruotsissa) oli käytössä yhdessä tutkituista oppikirjoista. (Emt., 185.)

Sanomalehtiä koskevassa analyysissään Ylikiiskilä löysi kuitenkin useita artikkeleita, joissa esiintyi ruotsinsuomalaisia, vaikka termiä ruotsinsuomalainen ei yleensä käytettykään heitä kuvaamaan. Lehtien kuva ruotsinsuomalaisista ja muista suomalaisista kuitenkin vaihteli. Iltapäivälehti Aftonbladetissa korostuvat sensaatio-, skandaali- ja julkisuutiset. Tutkimusajankohtaan osui suomalaisia nimiä sisältäviä uutisia esimerkiksi

Matti Nykäsestä ja muista alkoholin kanssa ongelmiin joutuneista suomalaisurheilijoista. Urheilijoiden lisäksi huomiota Aftonbladetissa saivat myös esimerkiksi ruotsinsuomalaiset julkikset, kuten Arja Saijonmaa, Markoolio ja Mark Levengood. Ylikiiskilän mukaan suomalaisia ja ruotsinsuomalaisia kuvattiinkin lehdessä usein ennakkoluulojen ja stereotyyppien ja ”en finne igen” -tyyppisten kuvausten avulla. (Emt., 82.)

Alueellisen Eskilstuna Kuriren -lehden ruotsinsuomalaisia koskeva uutisointi oli Ylikiiskilän mukaan erilaista. Sen juttuihin oli päässyt myös ”tavallisia” ruotsinsuomalaisia, ja jutuista löytyi monen ikäisiä ja erilaisissa rooleissa paikallisyhteisössä toimivia ruotsinsuomalaisia. He saivat myös kertoa mielipiteitään erilaisista asioista. Myös Dagens Nyheterissä oli Ylikiiskilän mukaan ”tavallisia” ruotsinsuomalaisia eri rooleissa. (Emt., 182–183, 187.)

Ylikiiskilän mukaan etenkin Aftonbladet vahvistaa ainakin osassa jutuistaan negatiivista kuvaa suomalaisista. Suomalaisiin Ruotsissa liitetystä stereotyyppiä esiin nousi päivälehdissä tutkimusjaksolla kuitenkin vain yksi: viina. Sen sijaan puukkoa ja sisua ei mainittu. (Emt., 87.)

Tuire Liimatainen on väitöskirjassaan analysoinut ruotsinsuomalaisten etnopolittisia kampanjoita ja aktivismia sosiaalisessa mediassa 2010-luvulla. Mukana oli Ruotsin radion suomenkielisen toimituksen, silloisen Sisuradion, nykyisen Sveriges Radio Finskan #Våga finska -kampanja, Ruotsinsuomalaisten nuorten liiton RSN:n kampanja #Stoltsverige sekä kaksi anonyymia Instagram-ryhmää: Tukholman sissit ja Göteborgin sissit. Liimataisen havaintoja olen eritellyt tarkemmin luvussa 2.2.1. (Liimatainen 2022a.)

Myös Lasse Vuorsola on tutkinut ruotsinsuomalaista aktivismia sosiaalisessa mediassa osana kielitieteen alaan kuuluvaa väitöskirjaansa Tukholman yliopistossa. Vuorsolan artikkeliväitöskirjan yhtenä aineistona on Ruotsissa 2010-luvun lopussa toimineen ”Tukholman sissit” -aktivistiryhmän sosiaalisen median julkaisut ja niiden saamat kommentit sekä perinteisen median raportointi ryhmän toiminnasta. (Vuorsola 2022, 37–39.)

Paula Tapiola on pro gradu -työssään tarkastellut Ruotsin television suomenkielisten lähetysten historiaa (Tapiola, 2011). Meeri Savolainen on puolestaan Jyväskylän yliopiston

suomenkielenlaitokselle tekemässään pro gradu -tutkielmassa tutkinut SR Sisuradion, nykyisen Sveriges Radio Finskan, monikielisiä nuortenohjelmia (Savolainen 2008).

3 TUTKIMUSONGELMA, AINEISTO JA MENETELMÄ

Määrittelen tutkimusongelmani seuraavalla tavalla: Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää, miten ruotsinsuomalaisuutta käsitellään ja kuvataan 2020-luvulla suomalaisessa ja ruotsalaisessa mediassa. Tavoitteenani on lisäksi selvittää, miten ruotsinsuomalaisuus määritellään tutkimassani media-aineistossa.

Varsinaiset tutkimuskysymykset hahmottelen luvussa 3.1. Luvussa 3.2. esittelen tutkimusaineistoni ja luvussa 3.3 käyttämäni metodin ja sen teoreettisen perustan.

3.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimukseni tarkoituksena on löytää vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Miten ruotsinsuomalaisuus kehystetään tutkimukseen valituissa artikkeleissa Helsingin Sanomissa ja Dagens Nyheter -lehdessä?
- 2) Minkälaisia eroja ja yhtäläisyyksiä ilmenee lehtien tavoissa käsitellä ruotsinsuomalaisuutta?

Tutkimustuloksiani peilaan edellisessä luvussa esille tuotuun, sekä tutkijoiden että ruotsinsuomalaisten itsensä kuvaamiin ongelmiin ruotsinsuomalaisuuden käsitteen määrittelyssä. Kiinnitän erityisesti huomiota siihen, ketkä artikkeleissa edustavat ruotsinsuomalaisia sekä siihen, nähdäänkö ruotsinsuomalaiset artikkeleissa siirtolais- vai vähemmistöryhmänä.

3.2 Aineisto

Tutkimukseni aineistona on yhden suomalaisen ja yhden ruotsalaisen valtakunnallisen päivälehdten, Helsingin Sanomien ja Dagens Nyheter -lehden, ruotsinsuomalaisia koskevat artikkelit ja kirjoitukset yhden vuoden ajalta. Molemmat lehdet ovat maidensa suurimpia, valtakunnallisia päivälehtiä. Valitsin kyseiset lehdet, koska ne vastaavat sekä levikiltään että asemaltaan toisiaan. Kuva ruotsinsuomalaisuudesta olisi varmasti toisenlainen, jos mukana olisi myös sähköisiä välineitä ja alueellisia tai paikallisia sanomalehtiä. Niiden ottaminen mukaan olisi kuitenkin paisuttanut aineistoa liian suureksi tämän tutkimuksen kannalta.

Tässä tutkimuksessa olen päätenyt käyttämään aineiston valinnassa harkinnanvaraista otosta (Eskola ja Suoranta 1998, 18 ja 61–62). Seuraavaksi kerron tarkemmin aineistosta ja siihen tekemistäni rajauksista.

Molemmista tutkittavista lehdistä on valittu tutkimusajanjaksoksi 1.1.2024–31.12.2024. Tutkimusajankohta on valikoitu sen perustella, että se on mahdollisimman lähellä tutkimushetkeä oleva kokonainen vuoden jakso. Tutkimusaineisto haettiin molemmista lehdistä lehtien verkkosivujen hakutoiminnon avulla. Helsingin Sanomista artikkeleita etsittiin hakusanalla ”ruotsinsuomalai*” ja Dagens Nyheteristä hakusanalla ”sverige*fin*”. On hyvin mahdollista, että molemmissa lehdissä julkaistiin kyseisenä ajankohtana myös muita juttuja ja artikkeleita, joissa oli mukana ruotsinsuomalaisia tai joissa käsiteltiin heihin liittyviä aiheita, mutta sanaa ”ruotsinsuomalainen” tai ”sverige*finländare”, ”sverige*finnsk” tai ”sverige*finne” ei mainittu artikkelissa. Rajauksen vuoksi tein kuitenkin tietoisena valinnan ottaa mukaan ainoastaan ne julkaistut artikkelit, joissa kyseiset termit olivat mukana.

Kyseisen ajanjakson aikana Helsingin Sanomat julkaisi verkkosivuillaan kaikkiaan 30 artikkelia, joissa hakusana esiintyi. Yhdessä artikkelissa ei kuitenkaan käsitelty ruotsinsuomalaisia vaan suomenruotsalaisia, ja sanamuoto oli korjattu myöhemmin oikeaksi, joten tämän artikkelin poistamisen jälkeen Helsingin Sanomissa julkaistujen hakusanan

”ruotsinsuomalai*” sisältäviä artikkeleita jäi jäljelle 29. Dagens Nyheter -lehdessä julkaistiin kyseisenä ajankohtana yhteensä 20 artikkelia, joista löytyi hakusana ”sverige*fin*”.

Toimituksen itse tuottaman sekä muilta tahoilta ostamien uutis- ja ajankohtaisjuttujen lisäksi molemmissa lehdissä julkaistiin myös lukijoiden lähettämiä mielipide- ja debattiartikkeleita ja muistokirjoituksia ja näiden lisäksi myös toimittajien itse kirjoittamia mielipiteenomaisia kommentteja ja kolumneja. Olen kuitenkin jättänyt nämä artikkelit analyysini ulkopuolelle ja valinnut mukaan ainoastaan ei-mielipiteenomaisia uutis- ja ajankohtaisjuttuja, kuten uutisia, henkilökuvia ja reportaaseja. Olen jättänyt pois analyysistäni myös Helsingin Sanomissa osastossa ”HS 50 vuotta sitten” julkaistut artikkelit, koska ne heijastavat lehden käsityksiä ruotsinsuomalaisista 50 vuotta sitten, eivät nykypäivänä. Lisäksi olen rajannut tutkimukseni ulkopuolelle hyvin lyhyet ja hyvin pitkät artikkelit, koska aineisto olisi muuten paisunut liian suureksi tämän työn kannalta.

Lopulliseen analyysiin valikoituvat vähintään 350 sanaa ja enintään 1500 sanaa sisältävät artikkelit. Yli 1500 sanaa sisältäviä artikkeleita oli aineistoissa vain yksi: otsikolla ”Aisteista ensimmäinen” julkaistu pitkä featurejuttu tuoksuista ja parfyymööri Max Perttulan. Artikkelissa kerrottiin lyhyesti myös Perttulan lapsuudesta Ruotsissa. Tämän artikkelin jätin kuitenkin pois paitsi sen pituuden, myös sen takia, että ruotsinsuomalaisuutta käsiteltiin pitkässä jutussa ainoastaan yhdessä kappaleessa.

Näiden rajausten jälkeen varsinaiseen analyysiin jäljelle jää Helsingin Sanomista kahdeksan ja Dagens Nyheteristä kuusi artikkelia (Liite 1). Helsingin Sanomien artikkeleista kuusi oli julkaistu tammi–toukokuussa ja kaksi joulukuussa. Dagens Nyheterin analyysiin valituista artikkeleista yksi julkaistiin helmikuussa 2024 ja loput elo–joulukuussa 2024. Helsingin Sanomat julkaisi artikkeleita kotimaan, politiikan sekä kulttuuri-, talous- ja urheiluosastoilla. Neljä julkaistusta jutuista oli uutisia, kaksi henkilökuvia ja kaksi reportaaseja. Dagens Nyheter julkaisi neljä artikkelia osastossa ”Ruotsi”, yhden osastossa ”maailma” ja yhden kulttuuriosastossa. Jutuista viisi oli uutisia ja yksi reportaasi.

3.3 Analyysi

Tutkimukseni analyysimetodiin olen etsinyt mallia etenkin Karina Horstin suomalaista maahanmuuttokeskustelua analysoivasta väitöskirjasta (Horsti 2005). Horstin mukaan hänen käyttämänsä kehysanalyttisen metodin viitekehyksenä on kriittisen kulttuurintutkimuksen tutkimusperinne, jossa keskeistä on se, että ”sosiaaliset käytännöt, kuten kieli, kuvat ja koko journalismi nähdään sosiaalista maailmaa rakentavina” (Emt., 45).

Horstin mukaan tutkimusperinteessä viestintää lähestytään merkityksen tuottamisen näkökulmasta, ja journalismi on tila, jossa merkityksistä kamppaillaan. Keskeisiksi nousivat kysymykset eriarvoisuudesta, vallasta ja poliittisuudesta. (Emt., 46.) Koska oma tutkimukseni tulee käsittelemään suurta pohjoismaista vähemmistöryhmää, uskon, että tämä lähestymiskulma on hedelmällinen oman aineistoni analysoimisessa.

Horsti yhdistelee omassa tutkimuksessaan kehysanalyysiä ja kriittistä diskurssianalyysiä. Omassa tutkimuksessani käytän kuitenkin lähinnä kehysanalyysistä johdettua metodologiaa.

Kehyksen käsitteen isänä pidetään Erving Goffmania, jonka kehittämän kehysanalyysin taustalla on Karvosen mukaan symbolisesta interaktionismista peräisin oleva tilanmäärittelyn käsite (Karvonen 2009, 79). Goffmanin mukaan ihminen kysyy aina uuteen tilanteeseen jouduttuaan, mistä tilanteesta on kyse tai ”mitä täällä on meneillään”, ja pyrkii sitten määrittelemään tilanteen valmiiden, sosiaalisesti jaettujen kehysten avulla. Goffmanin mukaan tilanteen määrittelyt rakentuvat vuorovaikutuksessa sosiaalisia tilanteita ohjaavien sääntöjen sekä ihmisten subjektiivisen toiminnan välillä. Goffmanin tavoitteena on ollut löytää peruskehyksiä, jotka ohjaavat tilanteenmäärittelyä yhteiskunnassa. Arkisten tilanteiden lisäksi kehysten käsite sopii myös esimerkiksi journalistisen aineiston analysoimiseen. (Goffman 1986, 8–14, 24.)

Kehyksen käsitteen teoreettista kehittelyä on jatkanut Robert Entman, joka on pyrkinyt sen avulla luomaan eri tieteenaloja yhdistävän synteettisen teorian ja tutkimusmenetelmän, jota voitaisiin käyttää paitsi journalismin myös muiden läheisten alojen tutkimuksessa. Entmanin mukaan kehystäminen on valintaa ja merkityksellistämistä. Kehystämisen avulla valitaan todellisuudesta tiettyjä aspekteja ja korostetaan niiden merkitystä,

kun taas toiset aspektit jätetään huomioimatta. Kehykset pyrkivät edistämään tietynlaisia tapoja määritellä ongelma, tekemään tulkintoja ja moraalisia arvioita sekä ehdottavat ongelmiin erilaisia ratkaisuja. (Entman 1993, 51–52.)

Entmanin mukaan yhteiskunnallisessa keskustelussa käydään taistelua erilaisista käsityksistä, ja hänen mukaansa valtaeliitti pyrkii niiden avulla tuomaan omat ajattelutansa vallitseviksi. Uutismedia toistaa usein valtaeliitin tarjoamia kehyksiä, ja muiden tarjoamat kehykset jäävät huomioimatta, koska niitä pidetään ”ei-uutisina” tai epäluotettavina. (Emt., 55.)

Myös Karvosen mukaan julkisessa keskustelussa kamppaillaan siitä, mikä ryhmä saa omat tilannemääritelmänsä vallitseviksi. Toisaalta Karvosen ja Gitlinin mukaan tilannemääritelmät tai kehykset helpottavat toimittajan työtä, koska tulkintakehikot tai -kehykset tekevät mahdolliseksi käsitellä tekstejä nopeasti ja rutiininomaisesti. Samalla ne organisoivat yleisön tulkintaa näistä teksteistä. (Karvonen 2000, 79–80; Gitlin 2003, 7.)

Kehysanalyysissä huomiota kiinnitetään siihen, miten teksti pyrkii houkuttelemaan vastaanottajaa tiettyihin tulkintoihin tiettyjen kehysten avulla. Kehykset ilmenevät tekstissä esimerkiksi avainsanoina, stereotyyppioina, sanontoina, tietolähteiden valintana sekä lauseina, jotka uusintavat erilaisia faktojen ja arvoasetelmien joukkoja (clusters of facts or judgments). (Entman 1993, 52.)

3.3.1 Kehysanalyysi tässä tutkimuksessa

Olen toteuttanut aineistoni analyysin kehysanalyysin avulla kehittämälläni metodilla. Analyysin käytännön toteuttamiseen olen hakenut vinkkejä erityisesti Horstin väitöskirjasta.

Analyysissäni etsin teksteistä erilaisia kehystämisen keinoja: nimeämisiä, iskulauseita, rinnastuksia, metaforia ja kuvailuja. Näiden perustella pyrin hahmottamaan, mitä kehyksiä artikkeleissa on käytetty. Osaan artikkeleista voi sisältyä useita eri

kehäksi. Tutkimuksen rajauksen vuoksi olen tässä analyysissä keskittynyt pelkkään tekstiin ja jättänyt kuvat analyysini ulkopuolelle.

Olen kiinnittänyt huomiota etenkin niihin tekstin kohtiin, joissa puhutaan paitsi ruotsin-suomalaisista ja ruotsinsuomalaisuudesta myös suomalaisuudesta, suomen kielestä ja Suomesta sekä vastaavasti ruotsalaisuudesta, ruotsin kielestä sekä Ruotsista. Erityistä huomiota kiinnitän ruotsinsuomalaisuuden määrittelemiseen ja siihen, löytyykö tässä eroja eri kehysten välillä. Lisäksi analysoin, keitä lehtijutuissa haastatellaan ja mitä tietolähteitä käytetään.

Analyysini ensimmäisessä vaiheessa olen käynyt kaikki artikkelitekstit tarkasti läpi ja etsinyt tekstistä Horstin mallin mukaisesti metaforia, esimerkkejä ja rinnastuksia, iskulauseita ja kuvailuja ja koonnut havaintoni sen jälkeen kutakin artikkelia koskevaksi taulukoksi. Lisäksi olen kirjannut ylös artikkeleissa käytetyt tietolähteet ja haastateltavat. Toisessa vaiheessa olen keskittynyt erityisesti niihin tekstin kohtiin, joissa kuvataan ruotsinsuomalaisuutta, Suomea ja suomalaisuutta, Ruotsia ja ruotsalaisuutta sekä ruotsin ja suomen kieliä sekä Ruotsin kansallisia vähemmistöjä, joihin ruotsinsuomalaiset kuuluvat. Myös nämä havainnot olen koonnut kutakin artikkelia koskevaan taulukkoon. Esimerkki laatimastani taulukosta on tämän tutkimuksen liitteenä (Liite 2).

Taulukoiden sekä kustakin artikkelista huolellisen lukemisen pohjalta muodostamani kokonaiskäsityksen avulla olen muotoillut artikkeleissa käytetyt kehukset. Kustakin artikkelista olen pyrkinyt hahmottamaan sekä pääasiallisen kehuksen että mahdolliset toissijaiset kehukset. Tämän jälkeen olen vielä analysoinut kunkin kehuksen osalta, miten ruotsinsuomalaisuus kussakin kehyksessä määritellään. Lisäksi olen analysoinut, löytyykö kehysten välillä eroja haastateltavien ja tietolähteiden valinnassa.

4 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa esittelen tutkimustuloksiani. Luvussa 4.1. esittelen ensiksi löytämäni kehukset ja luvussa 4.2. vastaan edellisessä luvussa esittelemiini tutkimuskysymyksiini.

4.1 Kehysten esittely

Edellisessä luvussa esittelemäni analyysin avulla muotoilin tutkimuksessa mukana olleista artikkeleista viisi erilaista kehystä, jotka olen nimennyt maaottelukehykseksi, poliittiseksi kehyyksi, huono-osaisuuden ja uhriuden kehyyksi, ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehyyksi sekä sulautumisen kehyyksi. Pyrin löytämään kustakin artikkelista ensisijaisen kehyyksen, mutta tarkastelen myös mahdollisia toissijaisia kehyyksiä. Joistakin artikkeleista ensisijaisen kehyyksen määrittäminen oli helppoa, toisissa taas useita kehyyksiä käytettiin limittäin ja lomittain.

Taulukko 1. Ruotsinsuomalaisia käsittelevien artikkeleiden kehukset

	Maaottelukehyks	Poliittinen kehys	Huono-osaisuuden ja uhriuden kehys	Ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehys	Sulautumisen kehys
Helsingin Sanomat	3 (1)	-	3	2	(1)
Dagens Nyheter	(1)	4	(2)	(2)	2
Yhteensä	3 (2)	4	3 (2)	2 (2)	2 (1)

Suluissa toissijaiset kehukset

Taulukko, jossa kaikki artikkelit on luokiteltu ensisijaisten sekä toissijaisten kehysten mukaan on tutkimukseni liitteenä (Liite 3). Paneudun tarkemmin kehysten esittelyyn seuraavissa alaluvuissa.

4.1.1 Maaottelukehys

Maaottelukehyksessä ruotsinsuomalaiset kehystettiin joko Suomen edustajiksi Ruotsissa, tai henkilöiksi, jotka Ruotsissa viettämänsä ajan takia voivat toimia Ruotsin ja ruotsalaisuuden asiantuntijoina tai päinvastoin Suomen ja suomalaisuuden asiantuntijana Ruotsissa. Kehys oli käytössä silloin kun juttu keskittyi maiden vertailemiseen. Nimesin tämän kehysten maaottelukehykseksi, koska kehyksessä korostuu jonkinlainen ”Finnkampen”-henki. Toisin kuin joissakin muissa kehyksissä tässä kehyksessä korostuvat ruotsinsuomalaisten henkilöiden siteet Suomeen.

Määrittelin maaottelukehysten ensisijaiseksi kehukseksi kolmessa artikkelissa ja toissijaiseksi kehukseksi kahdessa artikkelissa. Kaikki kolme artikkelia, joissa maaottelukehys oli ensisijainen, julkaistiin Helsingin Sanomissa. Toissijaisena kehysenä maaottelukehys oli yhdessä Helsingin Sanomien ja yhdessä Dagens Nyheterin julkaisemassa artikkelissa.

Maiden välisiä eroja korostettiin erilaisilla stereotyyppioilla, kuten talvisotavertauksilla, klišeisillä ympäristökuvauksilla – esimerkiksi erästä ruotsalaislähiötä kuvattiin vertaamalla sitä Peppi Pitkätossu -elokuvaan – tai stereotyyppisillä kuvauksilla ruotsalaisista ja suomalaisista. Seuraava ote on Helsingin Sanomissa joulukuussa 2024 julkaistusta artikkelista, jossa kerrottiin Ruotsiin Suomesta muuttaneesta Pirita Puukosta.

”Puukko uskoo suomalaisten olevan onnellisempia juuri siksi, että he ovat enemmän sinut oman melankoliensa kanssa, eivätkä yritä peittää tai ’soke-rikuoruttaa’ sitä, kuten ruotsalaiset.”

Maaottelukehys näkyi myös haastateltavien valinnassa: valtaosa artikkeleiden haastateltavista oli ensimmäisen polven ruotsinsuomalaisia. Syy haastateltavien valintaan oli ilmeinen: kummassakin asuneina heillä ajateltiin olevan mielipiteitä ja ajatuksia molemmista maista ja niiden eroista.

Yhtä artikkelia lukuun ottamatta kaikki haastateltavat määriteltiin maahanmuuttajiksi kertomalla muun muassa mistä ja milloin he olivat Ruotsiin muuttaneet. Ainoa poikkeus oli tammikuussa 2024 Helsingin Sanomissa julkaistu juttu käytettyjen autojen kaupasta,

jossa ei otettu asiaan kantaa, vaan kerrottiin ainoastaan, että jutussa haastateltu autonostaja oli ”syntynyt Ruotsissa”.

4.1.2 Poliittinen kehys

Poliittiseksi kehykseksi nimeämässäni kehyksessä ruotsinsuomalaiset esitetään osana Ruotsin sisä- ja vähemmistöpolitiikkaa ja Ruotsin historiaa. Kehyksessä ruotsinsuomalaiset näyttäytyvät aktiivisina poliittisina toimijoina. Olen määritellyt poliittisen kehyksen ensisijaiseksi kehykseksi neljässä aineistoni artikkelissa, jotka kaikki neljä julkaistiin Dagens Nyheterissä. Toissijaisena kehyksenä poliittista kehystä ei käytetty yhdessäkään aineistoni artikkeleista.

Esimerkkinä poliittisesta kehyksestä esittelen seuraavassa hieman tarkemmin Dagens Nyheterissä julkaistua juttuparia Ruotsin kulttuurikaanonhankkeen selvityshenkilö Lars Trägårdhin ja Ruotsin kansallisten vähemmistöryhmien välille syntyneestä kiistasta. Jutuissa ruotsinsuomalaisia käsitellään osana laajempaa kansallisten vähemmistöjen ryhmää, johon kuuluu myös muita vähemmistöjä.

Vuonna 2024 Ruotsissa keskusteltiin vilkkaasti hallituksen ajamasta kulttuurikaanonprojektista, jossa laaditaan lista niistä ruotsalaisista taideteoksista ja ilmiöistä, jotka ovat vaikuttaneet eniten Ruotsiin ja maan historiaan. Projektia esitellään sen verkkosivuilla kulturkanon.se. Lokakuussa 2024 Dagens Nyheter julkaisi kaksi artikkelia hankkeen selvityshenkilö Lars Trägårdhin ja kansallisten vähemmistöjen välille syntyneestä kiistasta siitä, miten vähemmistöt voivat osallistua kaanontyöhön.

Selvityshenkilön suhtautumista kansallisiin vähemmistöihin kuvataan muun muassa kertomalla, että vähemmistöt saivat selvitysmieheltä ”kylmää kättä” ja ettei selvitysmies aio tarjota enempää ”herkkuja tornionlaaksolaisille kuin jääpallolaneillekaan” (Jag har ingen gräddfil för tornedalingar före bandyålskare). Ensimmäisessä jutussa haastateltu tornionlaaksolaisten järjestön edustaja kertoo pitävänsä selvitysmiehen puheita loukkaavina:

”Det är kränkande att säga att han är ’mer intresserad av intelligenta människor’. Han säger indirekt att vi inte är intelligenta.” (On loukkaavaa, että hän sanoo olevansa kiinnostuneempi älykkäistä ihmisistä. Hän sanoo epäsuorasti, että me emme ole älykkäitä.)

Dagens Nyheterin mukaan vähemmistöjen edustajat eivät kuitenkaan jääneet passiiviksi: heidän mukaansa kulttuurikaanonselvitys rikkoo lakia, ja he aikoivat lähettää yhteisen protestikirjeen Ruotsin hallitukselle.

Pari päivää myöhemmin julkaistussa artikkelissa Dagens Nyheter kertoi, että kansallisten vähemmistöjen asema kaanontyössä on noussut valtakunnanpolitiikkaan. Nyt myös oppositiopuolue sosiaalidemokraatit kritisoi vähemmistöjen kohtelua. Jutussa toistetaan edellisessä artikkelissa esille tuotu vähemmistöjärjestöjen kritiikki kaanonin valmistelutyötä kohtaan ja kerrotaan, että vähemmistöjen protestikirje on nyt lähetetty hallitukselle. Vaikka vähemmistöjen edustajia ei tällä kertaa ole haastateltu, heidän edustajansa esitetään kuitenkin edelleen aktiivisina toimijoina, joilla on pyrkimys vaikuttaa Ruotsin politiikkaan.

Poliittisessa kehyksessä haastateltavaksi valikoituu ruotsinsuomalaisia ja muita kansallisten vähemmistöryhmien järjestöaktivisteja sekä muiden vähemmistöinstituutioiden edustajia mutta myös valtaväestön edustajia, kuten poliitikkoja ja päättäjiä.

Analyysini mukaan poliittinen kehys on ainoa hahmottelemistani kehyksistä, jossa ruotsinsuomalaiset esitetään pääasiassa vähemmistöryhmänä sen sijaan, että heitä kuvattaisiin siirtolaisryhmänä. Esimerkiksi edellä esitellyissä artikkeleissa vähemmistöryhmät sekä kulttuurikaanon-projektin selvityshenkilö ovat kulttuurikaanontyötä koskevista erimielisyyksistään huolimatta yhtä mieltä siitä, että kansalliset vähemmistöt ovat osa Ruotsia ja sen historiaa, eikä ruotsinsuomalaisten maahanmuuttajataustaa mainita juutuissa.

Osassa tämän kehyksen artikkeleista esiintyy kuitenkin myös päällekkäisiä ja ristiriitaisia määritelmiä ruotsinsuomalaisista. Esimerkiksi helmikuussa 2024 Dagens Nyheterissä julkaistussa Sveriges Radio Finskan säästöjä koskevan jutun faktalaatikossa ruotsinsuomalaiset määritellään seuraavasti:

”I Sverige finns ungefär 700 000 personer med anknytning till till det finska språket och kulturen, och upp till 250 000 beräknas kunna prata finska. Sverigefinnar är en av fem nationella minoriteter, tillsammans med juder, romer, samer... och tornedalingar.” (Ruotsissa on 700 000 ihmistä, joilla on side suomen kieleen ja kulttuuriin, ja lähes 250 000:n arvioidaan osaavaan puhua suomea. Ruotsinsuomalaiset ovat yksi kansallisista vähemmistöistä yhdessä juutalaisten, romanien, saamelaisten... ja tornionlaaksolaisten kanssa.)

Määritelmässä korostuu ruotsinsuomalaisten side suomen kieleen ja suomalaiseen kulttuuriin, mutta ei Suomeen maana. Varsinaisessa artikkelitekstissä haastateltu Sveriges Radio Finskan kanavajohtaja korostaa kuitenkin sitä, että ruotsinsuomalaiset jakaantuvat ensimmäisen, toisen ja kolmannen polven ruotsinsuomalaisiin, ja tulee näin määritelleeksi ruotsinsuomalaiset heidän siirtolaistaustansa perusteella, sillä ensimmäisellä polvella tarkoitetaan yleisesti Ruotsissa Suomessa syntyneitä ruotsinsuomalaisia ja muilla polvilla heidän Ruotsissa syntyneitä jälkeläisiään.

4.1.3 Huono-osaisuuden ja uhriuden kehys

Kolmas hahmottelemani kehys on huono-osaisuuden ja uhriuden kehys. Kehyksessä toistuvat kuvaukset ruotsinsuomalaisten erilaisista sosiaalisista ja taloudellisista ongelmista. Heidät nähdään myös erilaisten (poliittisten) päätösten uhreina sen sijaan, että heitä kuvattaisiin aktiivisina toimijoina kuten edellisessä, politiikan kehukseksi nimeämässäni kehyksessä.

Määrittelen huono-osaisuuden ja uhriuden kehyksen ensisijaiseksi kehukseksi kolmessa ja toissijaiseksi kehukseksi kahdessa analyysissa mukana olevassa artikkelissa. Kaikki kolme artikkelia, joissa huono-osaisuuden ja uhriuden kehys oli analyysini mukaan ensisijainen, julkaistiin Helsingin Sanomissa. Toissijaisena kehyksenä se oli tulkintani mukaan kahdessa Dagens Nyheterissä julkaistussa artikkelissa.

Huono-osaisuuden ja uhriuden kehyksessä korostetaan etenkin ensimmäisen polven ruotsinsuomalaisten sosiaalisia ongelmia, kuten alkoholismia, raskasta työtä ja pieniä

eläkkeitä. Helsingin Sanomat kuvaa joulukuussa 2024 julkaistussa artikkelissa urheilujohtaja Petri Vuorisen lapsuutta Ruotsissa seuraavasti:

”Petri Vuorinen oli pieni lapsi, kun hän haki isänsä kotiin ryyppykämpästä...
... Hän (Vuorisen isä) teki paljon töitä, tienasi paljon rajaa ja teki paljon muutaakin, kuten suomalaiset yleensä siellä tekivät saatuaan paljon rahaa.”

Kehys nostaa esille myös valtaväestön ruotsinsuomalaisiin kohdistamaa syrjintää, kiusaamista ja pilkkaamista. Tämä nousi esiin etenkin niissä Dagens Nyheter-lehden artikkeleissa, joissa tulkitsin käytettävän huono-osaisuuden ja uhriuden kehystä. Seuraava esimerkki on joulukuussa 2024 julkaistusta artikkelista, jossa ruotsinsuomalaisten kerrotaan vaihtavan nimiään ruotsinsuomalaisemmiksi.

”Varje dag i högstadiet blev Anoo Niskanen mobbad för sitt finska namn. Även Marjot Vasteresson fick utstå hånfulla skratt.” (Yläasteella Anoo Niskasta kiusattiin joka päivä hänen suomalaisen nimensä takia. Myös Marjot Vasteresson sai sietää pilkkanaurua.)

Huono-osaisuuden ja uhriuden kehyksessä ruotsinsuomalaisia kuvataan myös erilaisten päätösten passiivisina uhreina. Ruotsinsuomalaisia ei artikkeleissa joko haastatella lainkaan, tai sitten heidän roolinsa on kertoa päätösten negatiivisista vaikutuksista elämäänsä, sen sijaan että heidät esitettäisiin aktiivisina toimijoina, jotka pyrkivät vaikuttamaan päätöksiin. Päätöksiä perustellaan laajemmilla yhteiskunnallisilla ja taloudellisilla prosesseilla, kuten inflaatiolla ja palkkojen nousulla tai Suomen hallituksen säästöpolitiikalla.

Huhtikuussa 2024 Helsingin Sanomissa julkaistussa artikkelissa, jossa kerrotaan Suomen hallituksen päätöksestä lopettaa kansaneläkkeiden maksaminen ulkomaille, ruotsinsuomalaisten eläkeläisten liiton puheenjohtaja kommentoi hallituksen päätöstä näin:

”Inhottava tilanne eläkeläisiä kohtaan, jotka aikanaan tekivät töitä huonoissa olosuhteissa. Se tuntuu rangaistukselta.”

Sitaatissa ruotsinsuomalaiset eläkeläiset kehystetään pienituloisiksi raskaan työuran tehneiksi ihmisiksi, jotka ovat hallituksen päätöksen uhreja.

Huono-osaisuuden kehyksessä kehys ei näytä määrittelevän haastateltavien valintaa. Mukana jutuissa oli tavallisia ruotsinsuomalaisia useista sukupolvista, ruotsinsuomalaisen järjestöjen edustajia sekä asioista päättäviä tahoja sekä tutkijoita.

Kaikissa kolmessa artikkelissa, joissa tulkitsin huono-osaisuuden ja uhriuden kehysten ensisijaiseksi, ruotsinsuomalaiset määriteltiin maahanmuuttajiksi. Sen sijaan niissä kahdessa Dagens Nyheterin artikkelissa, joissa määrittelin huono-osaisuuden ja uhriuden kehysten toissijaiseksi, määrittelyt vaihtelivat: kulttuurikaanonartikkelissa, joka käsitteli yleisesti Ruotsin kansallisia vähemmistöjä, ruotsinsuomalaiset esitettiin muiden vähemmistöjen tavoin Ruotsin sisäisenä vähemmistöryhmänä. Pelkästään ruotsinsuomalaisia käsittelevässä, ruotsinsuomalaisten nimien vaihtamisesta kertovassa artikkelissa heidät määriteltiin sen sijaan maahanmuuttajiksi.

4.1.4 Ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehys

Neljättä kehystä kutsun ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehykseksi. Kun edellisessä kehyksessä painopiste oli ruotsinsuomalaisten omilla kokemuksilla huono-osaisuudesta tai kaltoinkohtelusta, tässä kehyksessä on kyse valtaväestön asenteista ja suhtautumisesta ruotsinsuomalaisiin sekä ruotsinsuomalaisten käsityksistä siitä, miten valtaväestö heihin suhtautuu.

Määrittelin ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehysten ensisijaiseksi kehykseksi kahdessa ja toissijaiseksi kehykseksi kolmessa artikkelissa. Molemmat ensisijaisen kehysten artikkelit julkaistiin Helsingin Sanomissa, ja kaikki kolme artikkelia, joissa ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehys oli toissijainen, julkaistiin Dagens Nyheterissä.

Helsingin Sanomat kuvaa joulukuussa 2024 julkaistussa artikkelissa Ruotsissa parikymmentä vuotta asuneen Pirita Puukon kokemuksia näin:

”Nuorempana hän törmäsi väljähtäneisiin mielikuviin suomalaisista. Ihmiset (ruotsalaiset) puhuivat aina viinasta ja puukoista ja naureskelivat osatessaan muutaman sanan suomea, usein kiro sanoja.”

Viina, puukot ja tappelut nousevat esiin myös muissa artikkeleissa, joissa on analyysini mukaan käytetty ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehystä. Kaikki suomalaisuuteen liitetyt stereotyypit eivät ole yhtä negatiivisia: esimerkiksi Dagens Nyheterin joulukuussa 2024 julkaisemassa Göteborgin ruotsinsuomalaisia käsittelevässä artikkelista menneiden vuosikymmenien ruotsinsuomalaisuutta edustavat myös karjalanpiirakat ja tanssiravintoloista raikuva tango.

Ruotsalaisten suomalaisiin ja ruotsinsuomalaisiin kohdistamat ennakkoluulot koskevat artikkeleiden mukaan myös ulkonäköä sekä henkisiä ja fyysisiä ominaisuuksia. Helsingin Sanomien huhtikuussa 2024 julkaisemassa laajassa pohtähti Miriam Bryantin henkilökuvasa päähenkilö kertoo ruotsalaisten suomalaisia koskevista käsityksistä näin:

”Sanottiin, että suomalaiset ovat vähän rumia, eivätkä kovin hyviä missään urheilulajissa, ainakaan jalkapallossa’. Mielikuvat suomalaisuudesta veivät lähinnä 1960-luvulla alkaneeseen muuttoliikkeeseen, suuriin lähiöihin ja mora-puukkoihin.”

Molemmissa Helsingin Sanomien artikkeleissa kerrotaan, että suomalaisia ja ruotsinsuomalaisia koskevat asenteet ovat viime vuosina Ruotsissa muuttuneet. Samalla artikkelit kuitenkin toisintavat suuren joukon suomalaisia koskevia stereotyyppioita.

Niissä jutuissa, joissa määritelmäni mukaan ensisijainen tai toissijainen kehys oli ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehys, haastateltiin pääasiassa tavallisia ruotsinsuomalaisia, jotka kertoivat artikkeleissa omista kokemuksistaan. Mukana jutuissa oli sekä ensimmäisen että toisen polven ruotsinsuomalaisia. Toissijaisen kehyksen jutuissa haastateltiin myös ruotsinsuomalaisten ja muiden Ruotsin vähemmistöjärjestöjen edustajia. Heidän lisäksi mukana oli muutama asiantuntija ja lisäksi jutuissa oli käytetty myös erilaisia kirjallisia viranomaislähteitä.

Ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehyksessä ruotsinsuomalaiset määritellään pääasiassa maahanmuuttajiksi. Ainoa poikkeus oli Dagens Nyheterin kulttuurikaanonjuttu, jossa ruotsinsuomalaiset esitettiin, kuten olen jo aiemmin tuonut esille, Ruotsin kansallisen vähemmistöryhmänä.

4.1.5 Sulautumiskehys

Viidettä muodostamaani kehystä kutsun sulautumiskehykseksi. Tässä kehyksessä korostetaan ruotsinsuomalaisten ”ruotsalaistumista” ja kielen ja kulttuurin häviämistä sekä pyrkimystä sulautua valtaväestöön.

Dagens Nyheterin 15.12.2024 julkaisema artikkeli ruotsinsuomalaisten nimenvaihdosta kertoo tämän jo otsikossaan: ”Sverigefinnar byter namn för att passa in: ’Är trött på svenskarnas nonchalans’” (Ruotsinsuomalaiset vaihtavat nimiään sulautuakseen joukkoon: ”Olen väsynyt ruotsalaisten välinpitämättömyyteen). Myös Dagens Nyheterin Göteborgin suomalaisista kertovassa jutussa ruotsinsuomalaisten kerrotaan ruotsalaistuneen:

”...den tredje generationen i regel har ett svenskt namn och svenska som förstaspråk...” (Kolmannella sukupolvella on säännönmukaisesti ruotsalaiset nimet ja ruotsi ensimmäisenä kielenä.)

Tutkimusaineistossani sulautumiskehys oli ensisijainen kahdessa Dagens Nyheterin artikkelissa ja toissijainen kehys yhdessä Helsingin Sanomien artikkelissa. Dagens Nyheterin artikkelit käsittelevät ruotsinsuomalaisten nimenvaihtoa sekä Göteborgin Skogomekoulun kaksikielistä suomi-ruotsi-opetusta. Helsingin Sanomissa sulautumiskehys on toissijainen kehys poptähti Miriam Bryantissa kertovassa artikkelissa.

Artikkeleiden mukaan syynä ruotsinsuomalaisten pyrkimykseen sulautua valtaväestöön voi olla muun muassa häpeä sekä lapsuuden kiusaamiskokemukset. Nimenvaihtoartikkelissa haastateltu tutkija Maria Löfdahl selittää asiaa näin:

”Många kommer från en arbetarbakgrund och gör en klassresa. Då lämnar de det finska bakom sig.” (Monilla on työläistäusta ja he tekevät luokkamatkan. Silloin he jättävät suomalaisuuden taakseen.)

Ruotsinsuomalaiset eivät siis artikkelin mukaan jätä taakseen ainoastaan työväenluokkaa vaan myös siihen liitetyn suomalaisen taustansa. Ruotsinsuomalaisten yhdistäminen työläistäustaan oli yleistä myös muissa hahmottelemissani kehyksissä.

Sulautumiskehyksessä valtaosa haastateltavista oli niin kutsuttuja ”tavallisia” ruotsin-suomalaisia tai kuten poptähti Miriam Bryant, ruotsinsuomalaisia julkkiksia, jotka kertoivat artikkeleissa omista kokemuksistaan. Tämän lisäksi jutuissa on Bryant-juttua lukuun ottamatta käytetty myös tutkijoita ja muita asiantuntijoita. Göteborgin ruotsinsuomalaisia käsittelevässä jutussa yhdellä kouluasiantuntijalla kerrottiin myös olevan itsellään ruotsinsuomalainen tausta.

Analyysini perusteella ruotsinsuomalaiset määriteltiin kaikissa analyysissä mukana olleissa sulautumiskehyksen artikkeleissa maahanmuuttajiksi. Ruotsinsuomalaisuus määrittyi artikkeleissa siis lähtömaan, ei esimerkiksi suomen kielen tai suomalaisen kulttuurin perusteella.

4.2 Tutkimuskysymyksiin vastaaminen

Analyysini tavoitteena oli selvittää, minkälaisia kehyksiä Helsingin Sanomat ja Dagens Nyheter -lehti käyttivät ruotsinsuomalaisia käsittelevässä uutis- ja ajankohtaisaineistossaan vuonna 2024. Lisäksi pyrin analysoimaan eroja lehtien välillä. Analyysini mukaan kehyksen valinta vaikutti siihen, miten ruotsinsuomalaiset määriteltiin, minkälaisina toimijoina heidät nähtiin sekä jonkin verran myös haastateltavien valintaan.

Hahmottelin artikkeleista viisi erilaista kehystä: maaottelukehyksen, poliittisen kehyksen, huono-osaisuuden ja uhriuden kehyksen, ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehyksen sekä sulautumiskehyksen. Tarkastelin analyysissäni sekä ensisijaisia että toissijaisia kehyksiä. Analyysissä ei löytynyt yksittäistä, vallitsevaa kehystä, vaan kehykset jakautuivat melko tasaisesti eri artikkelien välillä kuitenkin niin, että kolme ensimmäistä, eli maaottelukehys, poliittinen kehys ja huono-osaisuuden ja uhriuden kehys olivat yleisimpiä.

Ensisijaisten kehysten tarkastelu osoittaa, että lehtien välillä on selvä ero siinä, miten ne kehystävät ruotsinsuomalaisuutta. Ensisijaisten kehysten perusteella kaikki kahdeksan analyysissä mukana ollutta Helsingin Sanomien artikkelia jakautuivat kolmeen

kehukseen: maaottelukehykseen, huono-osaisuuden ja uhriuden kehukseen sekä ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehukseen. Dagens Nyheterin artikkelit jakautuivat ensisijaisen kehysten perusteella taas kahteen muuhun kehukseen eli poliittiseen kehukseen ja sulautumiskehykseen.

Analyysini mukaan ruotsinsuomalaiset määritellään artikkeleissa pääasiassa maahanmuuttajiksi. Ainoa poikkeus oli poliittinen kehys, jossa valtaosassa artikkeleista ruotsinsuomalaiset määriteltiin Ruotsin sisäiseksi vähemmistöksi. Myös tässä näkyy ero lehtien välillä: ruotsinsuomalaiset esitettiin maahanmuuttajaryhmänä kaikissa Helsingin Sanomien artikkeleissa, kun taas Dagens Nyheterissä määrittely oli ristiriitainen. Lehden käyttämä määrittely ruotsinsuomalaisista vaihteli artikkelista toiseen, ja jopa saman artikkelin sisällä ruotsinsuomalaiset saatettiin yhtäällä määritellä vähemmistö- ja toisaalla maahanmuuttajaryhmäksi.

Analyysini mukaan kehys vaikutti siihen, minkälaisina toimijoina ruotsinsuomalaiset esitettiin. Toisessa ääripäässä oli poliittinen kehys, jossa ruotsinsuomalaiset ja muiden kansallisten vähemmistöryhmien edustajat nähtiin aktiivisina poliittisina toimijoina, ja toisessa huono-osaisuuden ja uhriuden kehys, jossa ruotsinsuomalaiset esitettiin passiivisina olosuhteiden tai muiden tahojen tekemien päätösten uhreina.

Kehys vaikutti jonkin verran myös siihen, minkälaisia henkilöitä valikoitui juttujen haastateltaviksi. Tämä näkyi erityisesti poliittisessa ja maahanmuuttajakehyksessä. Poliittisessa kehyksessä haastateltiin päättäjien ja poliitikkojen lisäksi lähinnä vähemmistöjärjestöjen ja -instituutioiden edustajia. Maaottelukehyksessä taas haastateltavina olivat ensisijaisesti ensimmäisen polven ruotsinsuomalaiset.

5 POHDINTAA

Tässä luvussa pyrin refleктоimaan tutkimukseni tuloksia aiempaan tutkimukseen nähden sekä pohtimaan oman tutkimukseni toteutusta sekä sen rajoituksia. Lopuksi pohdin myös mahdollisia suuntia jatkotutkimukselle.

Aiemman tutkimuksen mukaan ruotsinsuomalaiset nousevat vain harvoin aiheiksi mediassa (Nieminen Mänty 2004; Ylikiiskilä 2006). Oma tutkimukseni tukee käsitystä ruotsinsuomalaisista ”näkyttömänä vähemmistönä” (Ågren, 2006). Tutkimusajanjaksoani vuonna 2024 Helsingin Sanomissa julkaistiin 29 ja Dagens Nyheterissä 20 artikkelia, joissa esiintyi sana ruotsinsuomalainen tai sverigefinne tai sverigefinländare. Juttujen määrää voi pitää edelleen erittäin pienenä, jos sitä vertaa ruotsinsuomalaisten määrään – pelkästään ensimmäisen, toisen ja kolmannen polven ruotsinsuomalaisia on Ruotsissa yli 700 000 eli yli seitsemän prosenttia koko Ruotsin väestöstä.

Tällä vuosituhanella tehty tutkimus on osoittanut, että ruotsinsuomalaisuus voidaan määritellä – ja ruotsinsuomalaiset myös itse määrittelevät sitä – monin eri tavoin (Weckström 2006; Koskelainen 2024; Liimatainen 2022). Mediassa tämä moninaisuus ei kuitenkaan ole näkynyt: sekä Nadja Nieminen Männyn että Pia Suomelan mukaan ruotsinsuomalaiset määritellään edelleen siirtolaisryhmäksi (Nieminen Mänty 2004; Suomela 2008).

Myös omassa tutkimusaineistossani ruotsinsuomalaisten määrittely siirtolaisryhmäksi oli vallitseva käytäntö. Ainoa poikkeus oli poliittinen kehys, jossa ruotsinsuomalaiset määriteltiin yhdessä Ruotsin muiden kansallisten vähemmistöjen kanssa useimmiten vähemmistöryhmäksi. Toisaalta kaksi neljästä artikkelista, joissa poliittinen kehys oli ensisijainen, käsitteli yleisesti Ruotsin kansallisia vähemmistöjä ja Ruotsin vähemmistöpolitiikkaa. Kun aiheena oli pelkästään ruotsinsuomalaisuus, määrittyivät ruotsinsuomalaiset myös poliittisessa kehyksessä edelleen maahanmuuttajiksi tai määritelmä oli ristiriitainen. Aiemmassa tutkimuksessa on tuotu ilmi myös sitä, että etenkin toisen polven ruotsinsuomalaiset itse vierastavat sanaa siirtolainen (Weckström, 2006). Oman tutkimukseni perusteella voi todeta, ettei tutkimuksessani mukana olevien suurten

päivälehtien käsitys ruotsinsuomalaisuudesta pääsääntöisesti kohtaa ruotsinsuomalaisen omaa käsitystä itsestään.

Selvä muutos aiempaan tutkimukseen näkyy siinä, että keskustelu kansallisista vähemmistöistä, joihin ruotsinsuomalaisetkin kuuluvat, näyttää aineistoni perusteella siirtyneen Ruotsissa osaksi maan sisäpoliittista keskustelua. Vielä 1990- ja 2000-lukujen taitteessa Ruotsissa vähemmistöpolitiikasta käydyn keskustelun kimmokkeena olivat Suomalain (2008) mukaan Ruotsin ulkopuoliset tahot, kuten Euroopan unioni tai suomalaispoliitikot. Omassa aineistossani Dagens Nyheterin vähemmistöpoliittinen keskustelu linkittyi kuitenkin selkeästi Ruotsin omaan sisäpolitiikkaan ja siitä käytyyn keskusteluun. Helsingin Sanomissa tämä ruotsalaiskeskustelu ei näy.

Antti Ylikiiskilän mukaan ruotsinsuomalaisia ja suomalaisia kuvattiin hänen tutkimukseensa mukana olleissa ruotsalaisissa päivälehdissä usein negatiiviseen sävyyn (Ylikiiskilä, 2006). Myös omassa aineistossani ruotsinsuomalaisiin liitettiin usein negatiivisia mielikuvia. Tämä näkyi etenkin huono-osaisuuden ja uhriuden kehyksessä, ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehyksessä sekä sulautumiskehyksessä, joista kaksi ensimmäistä olivat yleisiä Helsingin Sanomissa ja viimeinen Dagens Nyheter -lehdessä. Dagens Nyheterissä negatiivisuus liittyi useimmiten kokemuksiin syrjinnästä ja ennakkoluuloista, ja niitä tuotiin esille lähes kaikissa kehykseen kuuluvissa artikkeleissa. Myös stereotyyppit ryypäävistä ja räyhäävistä ja jopa rumista suomalaisista toistuivat useissa artikkeleissa molemmissa lehdissä.

Mielestäni kehysanalyysi sopi tämän tyyppisen aineiston analyysin hyvin, ja onnistuinin avulla tuomaan esille tyypillisiä piirteitä ruotsinsuomalaisuuden esittämisestä tutkittuun aineistossa. Ehkä suurin ongelma oli aineiston rajaaminen kandidaatin työn kokoon sopivaksi. Analyysini alkuvaiheessa ongelmia tuotti myös se, mihin tekstin piirteisiin huomiota kannattaisi kiinnittää, koska kieli on täynnä kuvailuja, vertauskuvia, stereotyyppisiä ilmaisuja yms. Kun rajasin huomiotani kuvauksiin ruotsinsuomalaisuudesta, Suomesta, suomen kielestä ja suomalaisuudesta sekä vastaavasti Ruotsista, ruotsin kielestä ja ruotsalaisuudesta, kehykset oli lopulta melko helppo hahmottaa.

Aineistoni oli hyvin pieni, joten sen perusteella ei voi tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä siitä, miten ruotsinsuomalaisuutta laajemmin käsitellään mediassa. Syvyyttä tutkimukselle olisi voinut tuoda esimerkiksi se, että olisin ottanut myös kuva-aineiston mukaan analyysiin. Tutkimukseni tavoitti myös pelkästään ne artikkelit, joissa esiintyi sana ruotsinsuomalainen, joten analyysin ulkopuolelle jäi todennäköisesti useita artikkeleita, joissa esiintyi ruotsinsuomalaisia ilman että heitä kutsuttiin tällä nimellä.

Voi myös olla, että esimerkiksi sähköisten välineiden mukaan ottaminen olisi muuttanut kuvaa ruotsinsuomalaisista ruotsalaisessa ja suomalaisessa mediassa toisenlaiseksi. Kiinnostavaa olisi ollut myös, jos mukana olisi ollut myös vähemmistökielisiä medioita, kuten Hufvudstadsbladet Suomesta. Ongelmana olisi kuitenkin vertailukohtan löytäminen Ruotsista, sillä maassa ei ilmesty yhtään suomenkielistä suurta päivälehteä. Yksi mahdollisuus laajentaa aineistoa olisi myös ottaa mukaan pari alueellista lehteä molemmista maista.

Tarkoitukseni on jatkaa tätä työtä pro graduksi. Alustavasti olen ajatellut, että sitä varten laajentaisin aineistoani niin, että mukana olisi useampia, myös alueellisia lehtiä. Toinen vaihtoehto olisi ottaa vertailukohteeksi mukaan jokin varhaisempi ajankohta. Teoreettista näkökulmaa voisi gradutyössä laajentaa myös kohti muuta vähemmistöjournalismia koskevaa tutkimusta.

Ruotsinsuomalaiset ovat yksi Pohjoismaiden suurimmista vähemmistöryhmistä, mutta he eivät ole juurikaan kiinnostaneet mediatutkijoita. Mielestäni ruotsinsuomalaisten tutkiminen olisi kuitenkin tärkeää paitsi heidän itsensä myös sen takia, että tutkimus voisi lisätä ymmärrystä myös siitä, miten muita vähemmistö- ja siirtolaisryhmiä esitetään mediassa. Tänä päivänä julkinen keskustelu Suomessa liittyy paljon Suomeen suuntautuvaan maahanmuuttoon. Ruotsinsuomalaisten tutkiminen nostaisi huomiota myös siihen, että myös Suomi on ollut ja on edelleen maahanmuuton lähtömaa, ei vain tulomaa.

LÄHTEET

Tutkimuskirjallisuus

- Entman, Robert M. 1993. "Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm". *Journal of Communication* 43 (4): 51–58. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>.
- Eskola, Jari ja Suoranta, Juha. 1999. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Vastapaino.
- Frank, Dennis. 2005. *Staten, företagen och arbetskraftsinvandringen - en studie av invandringspolitiken i Sverige och rekryteringen av utländska arbetare 1960–1972*. Växjö University Press.
- Gitlin, Todd. 2003. *The Whole World Is Watching: Mass Media in the Making & Unmaking of the New Left*. University of California Press.
- Goffman, Erving ja Bennett M. Berger. 1986. *Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience*. Northeastern University Press.
- Horsti, Karina. 2005. *Vierauden rajat: Monikulttuurisuus ja turvapaikanhakijat journalismissa*. Tampere University Press. <https://urn.fi/urn:isbn:951-44-6423-0>.
- Hujanen, Taisto. 1986. *Kultamaa ja kotimaa: tutkimus Ruotsin ensimmäisen polven suomalaissiirtolaisten Suomi ja Ruotsi -kuvasta*. Acta Universitatis Tamperensis. Ser. A, vol. 205.
- Karvonen, Erkki. 2000. "Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen". *Media & viestintä* 23 (2): 78–84. <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/61529>.
- Korkiasaari, Jouni. 2018. "Suomalaiset maailmalla". *Migration-Muuttoliike* 44 (2): 5–13. <https://siirtolaisuus-migration.journal.fi/article/view/89575>
- Korkiasaari, Jouni. 2000. "Osa II: Suomalaiset Ruotsissa 1940-luvulta 2000 luvulle". Teoksessa *Suomalaiset Ruotsissa*, toim. Korkiasaari, Jouni ja Kari Tarkiainen. Siirtolaisuusinstituutti, Turku. <https://urn.fi/URN:ISBN:951-9266-71-2>.
- Korkiasaari, Jouni ja Kari Tarkiainen. 2000. *Suomalaiset Ruotsissa*. Siirtolaisuusinstituutti, Turku. <https://www.doria.fi/handle/10024/178447>.
- Koskelainen, Annika. 2017. "Uudistuva Ruotsinsuomalaisuus". *Siirtolaisuus – Migration* 43 (3): 10–13. <https://siirtolaisuus-migration.journal.fi/article/view/89644>

- Koskelainen, Annika. 2024. "Kuka on ruotsinsuomalainen?: Vähemmistön nimitys ja toisen polven kulttuurinen moninaisuus". *Sananjalka* 66 (1): 126–151.
<https://doi.org/10.30673/sja.137005>
- Lainio, Jarmo (toim.). 1996. *Finnarnas historia i Sverige. 3: Tiden efter 1945*. Helsinki: Suomen historiallinen seura.
- Lainio, Jarmo (toim.). 2004. *Gammalt och nytt om sverigefinnar och finskt i Sverige*. Finskt språk- och kulturcentrum, Institutionen för humaniora, Mälardalens högskola.
- Lainio, Jarmo (toim.). 2006. *Utbildningsval, sociala karriärer, språkliga kompetenser och identiteter*. U-SOKKI. Del 2 – Pilotstudiefasen. Mälardalens högskola.
- Latvalehto, Kai. 2018. *Finnish Blood, Swedish Heart?: Examining Second-Generation Sweden-Finnishness*. Åbo Akademis förlag - Åbo Akademi University Press,
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-765-906-2>.
- Liimatainen, Tuire. 2022a. *Finnishnesses in Sweden: The Discursive Construction of Ethnicity in the Landscape of Social Media*. <http://hdl.handle.net/10138/346635>.
- Liimatainen, Tuire. 2022b. Ruotsin suomalaisuudet merkitysten ristiaallokossa. *Kulttuurintutkimus* 39 (3): 49–54. <https://journal.fi/kulttuurintutkimus/article/view/121823>
- Moring, Tom; Husband, Charles; Lojander-Visapää Catharina; Vincze, Laszlo; Fomina, Joanna; Nieminen Mänty, Nadja. 2011. Media use and Ethnolinguistic Vitality in bilingual communities. *Journal of Multilingual and Multicultural Development* 32 (2): 169–86. <https://doi-org.libproxy.tuni.fi/10.1080/01434632.2010.541918>.
- Nieminen Mänty, Nadja. 2004. "Sverigefinländare i majoritets media – en diskursanalytisk studie." Teoksessa *Gammalt och nytt om sverigefinnar och finskt i Sverige*, toim. Lainio, Jarmo. Mälardalens högskola.
- Reinans, Sven Alur. 1996. Den finländska befolkningen i Sverige - en statistisk-demografisk beskrivning. Teoksessa *Finnarnas historia i Sverige 3*, toim. Lainio, Jarmo. Helsinki: Suomen historiallinen seura.

- Savolainen, Meeri. 2008. *"Monikielisyydestä vähemmistökieliviestin SR Sisuradion nuorisohjelmissä."* Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-200903021085>.
- Snellman, Hanna. 2003. *Sallan suurin kylä - Göteborg*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Suomela, Pia-Mari. 2008. *"Keskustelu kansallisesta vähemmistöasemasta Ruotsin lehdistössä. Kehysanalyysi Dagens Nyheterin ja Svenska Dagbladets kirjoittelusta ennen ja jälkeen vuoden 1999 valtiopäiväpäätöksen."* Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto. <https://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-19208>.
- Suutari, Pekka. 2000. *Götajoen jenkka: tanssimusiikki ruotsinsuomalaisen identiteetin rakentajana*. Suomen etnomusikologisen seuran julkaisuja 7. Suomen etnomusikologinen seura, Arkivet för sverigefinländare.
- Tapiola, Paula. 2011. *"Kielivammaisista kielivähemmistöksi: Ruotsin television suomenkielisen ohjelmatoiminnan historia 1968–2010."* Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2011053010933>.
- Vuorsola, Lasse. 2022. *Speak Your Own Language: On Tensions Regarding Finnish in Sweden*. Stockholm University. <http://www.diva-portal.org/smash/rec-ord.jsf?pid=diva2:1702263>.
- Weckström, Lotta. 2011. *Representations of Finnishness in Sweden*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <http://library.oapen.org/handle/20.500.12657/32118>.
- Ylikiiskilä, Antti. 2006. "Bildens av sverigefinländare, finländare, finska i Sverige, finska och Finland i läroböcker i svenska och historia samt i dagstidningar". Teoksessa *Utbildningsval, sociala karriärer, språkliga kompetenser och identiteter. U-SOKKI. Del 2 – Pilotstudiefasen*, toim. Lainio, Jarmo. Mälardalens högskola.
- Ågren, Marja. 2006. *"Är du finsk, eller ...?": en etnologisk studie om att växa upp och leva med finsk bakgrund i Sverige*. Skrifter från Etnologiska föreningen i Västsverige. Arkipelag.

Muut lähteet:

Inkeri, Virpi ja Weber, Eric. 2025. "Suomalaistaustaisten määrä kasvaa Ruotsissa kolmannen sukupolven ansiosta". *Sveriges Radio Finska*. Julkaistu 29.10.2025.

<https://www.sverigesradio.se/artikel/suomalaistaustaisten-maara-kasvaa-ruotsissa-kiitos-kolmannen-sukupolven>.

Regeringen och Regeringskansliet. 2000. *Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter/SÖ 2000:2*. Julkaistu 1.1.2000. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/sveriges-internationella-overenskommelser/2000/01/so-20002/>.

Riksdagen. 2009. Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Annettu 11.6.2009. *Svensk författningssamling*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2009724-om-nationella-minoriteter-och_sfs-2009-724/.

Skoglund, Karin. "Statistik om sverigefinländares ursprung". Verkkojulkaisu *Minoritet.se*. Julkaistu 17.2.2025. <https://minoritet.se/statistik-om-sverigefinlandare>.

Statistiska Centralbyrån, SCB Statistikdatabasen. "Invandringar och utvandringar efter ut-/inflyttningsland, födelselandgrupp, ålder och kön. År 2000-2024". Luettu 21.8.2025. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101J/ImmiEmiFlyttN/

LIITE 1: TUTKIMUSARTIKKELIT

Artikkelit ovat julkaisupäivän mukaisessa järjestyksessä.

Mattila, Pertti. 2024. "Heikko kruunu houkuttelee ostamaan käytetyn auton Ruotsista – 'Paperisota kannattaa selvittää jo etukäteen'." *Helsingin Sanomat*. Julkaistu 21.1.2024. <https://www.hs.fi/talous/art-2000010134322.html>

Rantanen, Miska. 2024. "Ruotsin radio aloittaa säästökuurin, moni suomenkielinen ohjelma lopetetaan." *Helsingin Sanomat*. Julkaistu 1.2.2024. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000010196972.html>

Haltorp, Moa. 2024. "Sveriges Radio Finska skär ner – upp till 10 tjänster försvinner: 'Kris'." *Dagens Nyheter*. Julkaistu 7.2.2024. <https://www.dn.se/kultur/sveriges-radio-finska-skar-ner-upp-till-10-tjanster-forsvinner-kris/>.

Körkkö, Hilla. 2024. "'Pahoittelut ja grattis': suhtautuminen suomalaisiin on muuttunut Ruotsissa, sanoo poptähti Miriam Bryant." *Helsingin Sanomat*. Julkaistu 8.4.2024. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000010333481.html>

Körkkö, Hilla. 2024. "Hallitus vie tuhansilta Ruotsissa asuivilta kansaneläkkeet: 'Tuntuu rangaistukselta'." *Helsingin Sanomat*. Julkaistu 19.4.2024. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010371066.html>

Körkkö, Hilla. 2024. "'Olemme ylpeitä' – suomalaiset kokoontuivat seuraamaan vierailua." *Helsingin Sanomat*. Julkaistu 23.4.2024. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010379476.html>

Väänänen, Ville. 2024. "Ruotsiin perheensä kanssa muuttanut Ville Hietalahti: 'En yhtään ihmettele, jos nähdään toinen muuttoaalto'." *Helsingin Sanomat*. Julkaistu 10.5.2024. <https://www.hs.fi/talous/art-2000010416082.html>

Nordgren, Richard. 2024. "Skallar från Karolinska har återlämnats till Finland – efter 151 år." *Dagens Nyheter*. Julkaistu 24.8.2024. <https://www.dn.se/varlden/skallar-fran-karolinska-har-aterlamnats-till-finland-efter-151-ar/>

Lindkvist, Hugo, Malena Rydell ja Josefin Sköld. 2024. "Nationella minoriteter anklagar Lars Trägårdhs utredning för förtryck." *Dagens Nyheter*. Julkaistu 21.10.2024.

<https://www.dn.se/sverige/nationella-minoriteter-anklagar-lars-tragardhs-utredning-for-fortryck/>

Lindkvist, Hugo, Malena Rydell ja Josefin Sköld. 2024. "Kritik från S – men tystnad från regeringen: 'Han är en fri själ'." *Dagens Nyheter*. Julkaistu 23.10.2024.

<https://www.dn.se/sverige/kritik-fran-s-men-tystnad-fran-regeringen-han-ar-en-fri-sjal/>

Vasankari, Aino. 2024. "Ystävät yllättyivät, kun kuulivat, että Pirita Puukko asuu omakotitalossa – Stereotypia suomalaisista istuu tiukassa, mutta jokin on muuttunut."

Helsingin Sanomat. Julkaistu 11.12.2024. <https://www.hs.fi/alueet/art-2000010833272.html>

Virtanen, Ari. 2024. "Jääräpää yhä vain." *Helsingin Sanomat*. Julkaistu 12.12.2024.

<https://www.hs.fi/urheilu/art-2000010876006.html>

Sirén, Bille. 2024. "Sverigefinnar byter namn för att passa in: 'Är trött på svenskarnas nonchalans'." *Dagens Nyheter*. Julkaistu 15.12.2024. <https://www.dn.se/sverige/sverigefinnar-byter-namn-for-att-passa-in-ar-trott-pa-svenskarnas-nonchalans/>

<https://www.dn.se/sverige/sverigefinnar-byter-namn-for-att-passa-in-ar-trott-pa-svenskarnas-nonchalans/>

Sirén, Bille. 2024. "De håller det finska arvet vid liv." *Dagens Nyheter*. Julkaistu

19.12.2024. <https://www.dn.se/sverige/de-haller-det-finska-arvet-vid-liv/>

LIITE 2: ESIMERKKITAUUKKO ANALYYSIVAIHE 2

Artikkeli 4: ”Pahoittelut ja grattis’ suhtautuminen suomalaisiin on muuttunut Ruotsissa”	
RUOTSINSUOMALAISET	<ul style="list-style-type: none"> - sukupolvien ylinen kamppailu - suuret lähiöt - morapuukot - 1960-luvun muuttoliike - noloa
SUOMALAISET/SUOMALAIUUUS	<ul style="list-style-type: none"> - Voimakkaat matriarkka- äidit - suomalainen äiti saa sanomaan pahoittelut ja grattis - rumia - eivät hyviä missään, eivät ainakaan urheilussa
SUOMALAINEN KULTTUURI	
SUOMEN KIELI	<ul style="list-style-type: none"> - paljon konsonanteja - ruotsiin verrattuna monotoninen - liittyy epäröintiä - kireli, jota ei puhu hyvin - kuulostaa oudolta laulettuna - puhutaan puolivahingossa - liikuttaa kyyneliin - ilmaisut tuntuvat suomeksi kauniimmilta - syvälle juurtunut - äidin äidinkieli
SUOMI MAANA	<ul style="list-style-type: none"> - etupiha, jonka toisella laidalla siintää Venäjä - neutraali vertailukohta Ruotsiin, josta voi ottaa oppia
RUOTSI MAANA	
RUOTSALAISET	<ul style="list-style-type: none"> - suhtautuvat entistä kypsemmin vähemmistöihin
RUOTSIN KIELI	<ul style="list-style-type: none"> - kieli, jolla laulaminen vaatii rehellisyyttä
RUOTSALAINEN KULTTUURI	<ul style="list-style-type: none"> - suomenkielisen musiikin boomi ruotsalaisessa pop-musiikissa - laajaa liikendintää, jossa vähemmistöön kuuluminen on valuuttaa
<p>Ensisijainen kehys: Ennakkoluulojen ja stereotyyppien kehys</p> <p>Toissijainen kehys: Sulautumisen kehys</p>	

LIITE 3: KEHYKSET ARTIKKELITTAIN

KEHYS					
Otsikko	Maaot- telu	Poliit- tinen	Huono-osaisuus ja uhrius	Ennakkoluulot ja stereotyytiat	Sulautu- minen
Heikko kruunu houkuttelee ostamaan auton Ruotsista	1				
Ruotsin radio aloittaa säästökuurin			1		
Sveriges Radio Finska skär ner		1			
"Pahoittelut ja grattis", suhtautuminen suomalaisiin on muuttunut				1	2
Hallitus vie tuhansilta Ruotsissa asuvilta suomalaisilta kansaneläkkeet			1		
Olemme ylpeitä" -suomalaiset kokoontuivat seuraamaan vierailua	1				
Ruotsiin perheensä kanssa muuttanut Ville Hietalahti	1				
Skallar från Karolinska har återlämnats till Finland		1			
Nationella minoriteter anklagar Lars Trägårdhs utredning		1		2	
Kritik från S - men tystnad fråmn regeringen		1	2		
Ystävät yllättyivät, kun kuulivat, että Pirta Puukko asuu omakotitalossa	2			1	
Jääräpää yhä vaan			1		
Sverigeфиннар byter namn för att passa in			2		1
De håller det finska arvet vid liv	3			2	1
Ensisijaisten ja toissijaisten kehysten (sulussa) määrä	3 (2)	4	3 (2)	2 (2)	2 (1)

